

Tartu Ülikool
Sotsiaal- ja haridusteaduskond
Riigiteaduste instituut

Magistritöö

Ele-Riin Kullamä

**Migratsiooni julgeolekustamine Venemaa
diskursuse näitel**

Juhendaja: Heiko Pääbo, PhD

Tartu 2013

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Olen nõus oma töö avaldamisega Tartu Ülikooli digitaalarhiivis DSpace

.....

/Ele-Riin Kullamä/

Lühikokkuvõte

Venemaa Föderatsioon näeb migratsiooni kui keerulist ja probleeme tekitavat küsimust, mis on tõusnud nii sotsiaalsetesse kui ka ühiskondlikesse debattidesse. Kopenhaageni Koolkonna julgeolekustamise teooria on tõhus viis analüüsima ja selgitama migratsiooni julgeolekustamist Venemaa diskursuses. Julgeolekustamise teooria pakub hea aluse, saamaks aru julgeoleku ja migratsiooni vahelisest seosest.

Julgeolekustamine on protsess, mille kaudu teatud nähtus muutub tähtsaks julgeolekupoliitiliseks küsimuseks. Reeglina algab see protsess kõneaktina ehk "julgeolekustamine" toimub mitte reaalsuses, vaid diskursuses. Kuna töös kasutatav Kopenhaageni teooria keskendub kõneaktile, siis nende uurimiseks kasutatakse diskursuseanalüüsi, mis on kvalitatiivne uurimusmeetod. Diskursuse analüüsi mudeliks on Lene Hanseni kontseptsioon poststrukturealistlikust diskursuse analüüsist läbi intertekstuaalse mudeli, mis põhineb ametlikul välispoliitika diskursusel ja keskendub neile, kelle võimuses on viia ellu välispoliitikat.

Uurimus üritas anda ülevaate kuidas migratsiooni julgeolekustatakse Venemaal. Antud uurimustöö eesmärgiks oli uurida migratsiooni riigi julgeoleku kontekstis ja kuidas see on ohuna konstrueeritud.

Uurimustöö hõlmab kõnesid Venemaa riigi kõrgetelt esindajatelt, kes on välja toonud ka eksistentsiaalse ohu riigis. Kuna Venemaa valitsus on alustanud julgeolekustamist, et võidelda migratsiooniga kaasnevate ohtude vastu on kasutusele võetud ka erimeetmeid, milleks on enamasti seadusandlikud meetmed.

Sisukord

Lühikokkuvõte	1
<i>SISSEJUHATUS</i>	5
<i>1. TEOREETILINE KONTEKST</i>	8
1.1 Julgeoleku uuringud ja julgeolekustamise teooria.....	8
1.2 Kõneakt ja kõneakti teooria.....	11
1.3 Julgeolekustamise käivitamine	14
1.4 Julgeoleku sektorid	15
1.5 Erinevad rahvusvaheliste suhete käsitlused	16
1.6 Migratsiooni olemus	17
1.7 Seosed julgeoleku ja migratsiooni vahel.....	19
1.8 Identiteet.....	21
<i>2. METODOLOOGIA: DISKURSUSEANALÜÜS</i>	24
2.1 Valim.....	24
2.2 Diskursus ja diskursuseanalüüs	26
2.3 Lene Hanseni diskursuseanalüüsi mudel	27
<i>3. IMMIGRATSIOON VENEMAALE JA VENEMAA POLIITIKAD IMMIGRANTIDE SUHTES</i>	31
3.1 Hiina.....	32
3.2 SRÜ JA Kesk-Aasia riigid	35
3.3 Katsumused, mis kaasnevad migratsiooniga.....	36
3.4 Venemaal rakendatavad migratsioonipoliitikad ja seadusandlus	38
3.5 Integratsioon.....	40
3.6 Võitlus illegaalse immigratsiooni vastu Venemaal	42
<i>4. MIGRATSIOONI JULGEOLEKUSTAMINE VENEMAA DISKURSUSES</i> ...43	
4.2 Julgeolekustavate kõneaktide võrdlevanalüüs.....	54
<i>KOKKUVÕTE</i>	63
<i>Kasutatud kirjandus:</i>	65
<i>Summary</i>	72
<i>LISAD</i>	74

SISSEJUHATUS

Migratsiooni julgeolekustamine on omanäoline protsess, mis võib viia muutusteni riigi poliitikates, normides, seadustes, sanktsioonides ja migratsiooni käsitlemise meetodites. Antud uurimustöö eesmärgiks on uurida migratsiooni riigi julgeoleku kontekstis ja kuidas see on ohuna konstrueeritud.

Töös analüüsitakse julgeolekustamise protsesse Venemaa Föderatsioonis, vaadeldakse kuidas Vene kõrgemad võimukandjad kajastavad migratsiooni kui julgeoleku küsimust ehk teisisõnu, kas seda küsimust peetakse tähtsaks Vene riigi ja Vene rahva edasiseks eksistentsiks. Analüüs vaatab, kuidas Vene poliitilises diskursuses kujutatakse ohtusid, mis on ohustatav objekt ja mis on oht. Samuti eeldab julgeolekustamine, et küsimuste lahendamiseks pakutakse erimeetmeid. Uurimustöö tulemusena peaks selguma, mis tulemusteni migratsiooni julgeolekustamine on viinud ning kuidas Venemaa üritab lahenduse leida migratsiooniga kaasnevatele probleemidele läbi julgeolekustamise.

Uurimustöö annab võimalusi minna süvitsi teemasse ning tagab tulemused, mis on akadeemilisel maastikul kasutatavad. Uurimustöö käsitleb Venemaa migratsiooniga seonduvaid teemasid laiemalt ning näitab suuna, mille poole migratsioonipoliitika tulevikus võib areneda. Uurimustöö peaks andma hea faktilise ülevaate migratsiooni olukorrast. Peamiselt aga peaks teostatav uurimustöö selgitama Venemaa migratsioonipoliitika lähtepunkte, ajaloo ja ideoloogilisi tagamaid. Töö ajavahemikuks on valitud 2000-2013. Algsel perioodil sai valitud, seetõttu, et 2000. aastal mainiti esimest korda migratsiooni kui ohtu riigi julgeolekule Venemaa Föderatsiooni julgeolekupoliitika alustes (Tsiulina 2008:6).

Venemaa migratsioonisuunalist poliitikat on Eestis küllaltki vähe uuritud. Käesoleva magistr töö uudsus peitub selles, et varem pole Venemaa migratsioonipoliitikat läbi julgeolekustamise teooria käsitletud ning analüüsitud. Teoseid migratsioonist ja ka Venemaast kui riigist ja sealsest

olukorrast leidub ning neid saab käesolevas magistritöös kasutada empiirilise raamistiku loomiseks. Empiiriliseks andmestikuks olen valinud kõrgemate võimukandjate tekstiliste väljaanded, mis on kättesaadavad riigiasutuste kodulehtedel või suurematest meedia väljaannetes ehk siis andmeteks on poliitilised tekstid, sõnavõtted ja kõned. Samuti on allikaks Venemaa olukorra paremaks mõistmiseks ka kohapeal kogutud informatsioon, nii kohapeal nähtu kui ka kohalike käest kuuldu. Kuna töö on intertekstuaalne, siis ei saa toetuda ainult dokumentidele vaid peab vaatama ühiskonnas toimuvat laiemalt (Hansen 2006:55).

Käesolev uuring on oma loomult interdistsiplinaarne, selles on kombineeritud politoloogia (rahvusvahelised suhted, julgeolekuuuringud), geograafia ja sotsioloogia diskursusi, nii teoreetiliselt kui metodoloogilisel tasandil. Töö koosneb teoreetilisest osast ning empiirilise uuringu kirjeldamisest. Teoreetilises osas on käsitletud teooriat ja paigutatud see üldisesse teaduslikku konteksti. Teoreetiliseks aluseks on mudel, mis on rahvusvaheliste suhete valdkonnast teatud kui julgeolekustamise teooria. Julgeolekustamise teoriast on abi materjali analüüsil, kuna see pakub uudset lähenemist ja võimalust ühildada erinevaid seletusviise. Uurimustöö piiranguteks võib pidada seda, et töö ei anna absoluutseid järeldusi, kuna andmestikku ei ole võimalik täielikult kokku panna ning teooria rakendamise üheks probleemiks on osutunud eesti keelse terminoloogia puudulikkus. Käesolevas töös pole osutunud võimalikuks jõuda lõplikele eesti keelsete terminiteni.

Kopenhaageni koolkond loeb julgeoleku probleemide konstruktsiooni kui sotsiaalset intersubjektiivset fenomeni. See tähendab, et julgeolekut võib vaadata nii subjektiivselt (oht tajutav) kui ka objektiivselt (oht olemas). Kopenhaageni Koolkonna jaoks on julgeolekustamine intersubjektiivne protsess, on siiski keeruline hinnata ohtu ise (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:30). Kuna töös kasutatav Kopenhaageni teooria keskendub kõneaktile, siis nende uurimiseks kasutatakse diskursuseanalüüsi, mis on kvalitatiivne

uurimusmeetod. Diskursuse analüüsi mudeliks on Lene Hanseni kontseptsioon poststrukturealistlikust diskursuse analüüsist läbi intertekstuaalse mudeli, mis põhineb ametlikul välispoliitika diskursusel ja keskendub neile, kelle võimuses on viia ellu välispoliitikat ja seda ka kujundada, nagu näiteks riigipead, valitsused, vanemametnikud ja kõrgemad sõjaväe esindajad. Mudeli peamiseks eesmärgiks on uurida identiteedi konstrueerimist, mille kaudu saab uurida välispoliitika (Hansen 2006: 60). Kopenhaageni Koolkonna julgeolekustamise teooria valisin sellepärast, et see aitab kõige paremini välja tuua julgeoleku ja migratsiooni vahelised seosed. Kopenhaageni julgeolekustamise teooriat vaadeldakse empiiriliste andmete kontekstis, milleks on kõrgemate võimukandjate sõnavõttud.

Töö koosneb neljast peatükist:

- 1) Esimeses antakse ülevaade julgeolekustamise teoriast ja muudest uuringuga seostuvatest teooriatest ning valdkonna põhimõistetest
- 2) Teises peatükis on töö metodoloogilised alused
- 3) Kolmandas peatükis antakse taustinfo Venemaa migratsiooni olukorrast
- 4) Neljandas peatükis toimub empiirilise materjali analüüs ja järeldused.

1. TEOREETILINE KONTEKST

Käesolev peatükk annab ülevaate erinevatest teooriatest, mis annab uurimustööle teoreetilise raamistiku ja annab hiljem empiirilisele andmestiku analüüsimiseks vajaliku aluse.

1.1 Julgeoleku uuringud ja julgeolekustamise teooria

Käesolev uuring lähtub julgeolekuuuringute raames tekkinud lähenemisest. Julgeoleku uuringud tekkisid kui rahvusvaheliste suhete uuringute haru ja seisis algselt sotsiaalteadustest eemal. Ühiskonna teooriad vaatlevad ühiskonna korraldust tervikuna, samas kui julgeoleku uuringud keskenduvad ühele konkreetsele dimensioonile. Kopenhaageni koolkond, mis formuleeris julgeolekustamise teooriat, on üks näidetest kuidas julgeolekuuuringud lähenesid sotsiaalteadustele.

Julgeoleku uuringud analüüsivad sõjalise jõu ohtu, selle kasutamist ja kontrolli selle üle; tingimusi, mis teevad jõu kasutamise tõenäoliseks; jõu asutamise mõjusid isikutele, riikidele ja ühiskondadele; eripoliitika, mida riigid rakendavad, et valmistuda sõjaks, seda vältida või sõjas osaleda (Walt 1991, tsit. Kasaki 2001:24).

Julgeolekuuuringute Kopenhaageni koolkonnaks hakati kutsuma gruppi teadlasi (Buzan Hansen, Waever, de Wilde), kes reeglina andsid oma tööd välja autorite kollektiivina. Näiteks võib tuua tööd *Security- A new Framework of Analysis* (1998), millele viidatakse selles töös ka edaspidi. Buzan Hansen, Waever, de Wilde (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:32) on väljendanud, et julgeolekustamise uuringute eesmärk on kasvav arusaam, kes julgeolekustab, mille alusel (ohud), kelle eest (referent objekt), miks, milliste tulemustega ja viimaseks milliste tingimuste alusel.

Külma sõja järgsed julgeoleku lähenemisviisid on keskendunud nii riigi kui ka valitsusväliste osalejatele, nagu üksikisikuid ja ühiskonnarühmad (Bilgin 2003:208). Julgeolekustamise teooria on üks tuntumaid Kopenhaageni koolkonna teooriaid. Mõiste on tekkinud debati raames, kas laiendada või

mitte julgeolekuuuringute haaret. Selle akadeemilise arutuse raames sündis vajadus mitte ainult uuesti defineerida julgeolekut, vaid ka üle vaadata julgeolekuuuringute teaduslik metodoloogia. Mõned teadlased avaldasid kartust, et julgeoleku uuringute liiga lai rakendusväli muudab „julgeoleku“ mõiste mõttetuks ja analüütiliselt tühjaks (Wagnsson 2000:15). Selle näiteks võib tuua keskkonnariskide käsitlemist julgeoleku riskidena. Sellest debatist tekkis hiljem „Julgeolekustamise“ teooria, mida teatud mõttes võiks pidada metodoloogiliseks katseks tekstianalüüsi abil leida varjatud struktuurid, mis määratlevad julgeolekupoliitilist diskursust. Julgeolekustamise teooria lubab meil keskenduda nii traditsioonilistele kui ka mitte traditsioonilistele probleemidele. „Julgeolekustamise teooria“ raamistik defineerib julgeoleku kui objektiivse oleku, mis on tulemuseks tänu kindlale sotsiaalsele protsessile. Julgeolekustamine on arusaadav kui „liikumine, mis viib poliitikud kaugemale nende seatud mängu reeglitest ja seab probleemi, kas eriliseks poliitikaks või poliitikast üleseks.“ (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:23). Ehk siis julgeolekustamise puhul vaadatakse probleemi kui ohtu riigile, selle suveräänsusele ning rahule ning sellele tuginedes saab kasutada tavapoliitikast mitte kasutatavaid meetmeid olukorra lahendamiseks (*ibid.* 23-24).

Teooria rakendamise üheks probleemiks on osutunud eestikeelse terminoloogia puudulikkus või selle kohmakas sõnastus.

Julgeolekustamine – võtmetermiin, protsessi nimi „Julgeolekustamine“ on protsess, mille kaudu teatud nähtus muutub tähtsaks julgeoleku poliitiliseks küsimuseks. Reeglina algab see protsess kõneaktina ehk see toimub mitte reaalsuses vaid diskursuses. Julgeolekustamise mõiste viitab protsessi toimumisele diskursuses ehk eelkõige tekstis, mitte tegelikkuses.

Julgeolekustama – tegevusnimi, julgeolekustamise protsessi käivitamine, küsimust diskursuses päevakorda tõstma, tegema probleemist julgeoleku probleemi ehk „**julgeolekustama**“.

Julgeoleku teemastaja - julgeolekustamise protsessi käivitaja, subjekt. Kuigi näiteks rahvusvaheliste suhete teoorias kasutatakse terminit „Subjekt“

(näiteks rahvusvaheliste suhete subjekt), pole terminit „subjekt“ antud kontekstis päris sobilik- julgeoleku teemastaja pole alati kindlaksmääratud subjekt, selleks võib olla ka teatud kogum toimijaid, nagu näiteks meedia tervikuna, seadusandlus jmt. Sotsioloogilistest teooriatest on laenatud termin „toimija“, mida on samuti kasutatud. Toimija teeb referentsest objektist tähtsa küsimuse ehk julgeolekustab selle.

Julgeolekustamise protsessi alulstamine, toimub diskursuses. See on aktiivne tegevus ehk „**julgeolekustamine**“. Selle kaudu saab vaadata, milliseid argumente kasutatakse, et küsimusest teha julgeoleku küsimus ning kuidas seda väljendatakse.

Julgeolekustamise lõpetamine, küsimuse päevakorrast mahavõtmine. Teoreetiliselt oleks võimalik kasutada termineid nagu „**julgeolekutustamine**“ ja „**julgeolekutustumine**“.

Julgeoleku referent objekt – nähtus, mis on ohustatud, kuid millel on õigus ellu jääda – legitiimne õigus eksisteerida. Julgeoleku teemastaja teeb referentsest objektis tähtsa küsimuse. Ehk julgeolekustab seda (seadusandlus, meedia). Selle kaudu saab näha, mida on kasutanud julgeoleku teemastaja kui referentset objekti ehk mis on ohustatud, kas on selleks Vene riik, vene rahvus või vene keel? „Meie“ ja „Nemad“ - kas kasutatakse vastandust meie versus nemad, kuidas? Veel enam, mis kooslus on julgeolekustamise referente objekt, kas rohkem Vene riik või Vene rahvus, sest identiteet on otseselt seotud ohu tajumisega.

Samuti kasutatakse julgeolekustamise analüüsidest terminit **auditoorium** ehk jagatakse kõik protsessis osalejad auditooriumiks, julgeoleku teemastajateks ja funktsionaalseteks teguriteks (Wagnsson 2000:19). Taoline jaotus on aga väga tinglik, kuna auditooriumis võib olla vaid vastuvõtja rollis, aga samuti ka osaleda selles julgeoleku teemastajana. Julgeolekustamine toimub lõplikult vaid juhul kui auditoorium aktsepteerib käsitlust.

Samuti kasutab Kopenhaageni koolkond terminit **funktsionaalne toimija** tegur, mis mängib protsessis lihtsat rolli, aga pole otseselt ei referente objekt ega julgeoleku teemastaja. Antud töös seda dimensiooni ei analüüsita.

Peamiseks tekstianalüüsi mudeli osaks on selles töös referent objekt ja julgeoleku teemastaja. Auditooriumi arvamust on käsitletud paralleelselt üritades tutvustada tema rolli julgeolekustamises avaliku arvamuse andmete põhjal. Auditooriumil on tähtis roll julgeolekustamises, kuna just tema annab teemastajatele legitiimse õiguse võtta kasutusele erimeetmed.

Julgeoleku poliitilises diskursuses julgeolekustamise puhul nähtus dramatiseeritakse ja esitatakse kõrgeima prioriteetsusega küsimusena. Seega nimetatakse küsimust julgeolekuküsimuseks, see eeldab julgeoleku teemastaja vajadust ja õigust lahendada see erimeetmete abil.

Et analüütik saaks julgeolekustamist aduda, pole tema ülesandeks hinnata objektiivseid ohte, mis „tõepoolest“ ohustavad mõnda objekti ja annavad alust seda kaitsta. Pigem peaks ta aru saama protsessidest, mis konstrueerivad ühiskonna poolt aktsepteeritud arusaama sellest, mida peetakse ohuks ja millele peaks kollektiivselt vaatama kui ohule (Buzan, Waever, de Wilde 1998:26).

Oma analüüsi instrumentaliseerides pööran palju tähelepanu just “ohu” mõiste kujundamisele tekstis ning “ohu” teadvustamisele.

1.2 Kõneakt ja kõneakti teooria

Keeleteoorias on julgeolekustamise protsess nimetatud kõneaktiks. Huvi ei paku tegelikkuse peegeldus vaid tegevuse sõnastamine. Läbi sõnade väljaütlemise on midagi toimunud (nagu kihlvedu, lubadus, laevale nime andmine) (Weaver 1988: Austin 1975: 98ff, tsit. Buzan, Waever, de Wilde 1998:26). Weaver väidab, et kõneakt on määramatu ja radikaalselt avatud: “Kõneakt on huvitav sellepärast, et see hoiab endas potentsiaali, et purustada tavalisus ning luua tähenduses sellele, mis kontekstis puudub” (Weaver 2000: 286). “Edukas kõneakt on keele ja ühiskonna kombinatsioon, kus mõlemad nii kõne kui grupi põhiomadused on need, mis autoriseerivad ja tunnustavad kõne” (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:32).

Kopenhaageni Koolkond leiab, et võim on tähtis faktor julgeolekustamise protsessis. Fakt, on see, et, edukas kõneakt sõltub esineja autoriteedist. Kopenhaageni Koolkonna järgi on julgeolekustamise käivitajad mõistetavad, kui miskit, mis on antud läbi publiku (rahvuslikud ekstremistlikud partei võimsus tuleneb nende valijaskonnalt) ja mitte midagi, mis tuleneb bürokraatia hierarhiast ja poliitiliselt struktuurilt (Bigo 2006:73).

Poliitiliste küsimuste julgeolekustamine tuleneb osaliselt keelest endast ja erinevate osalejate võimekusest erinevate osalejate kaasamises kõneaktide esitamises (Buzan Waever, de Wilde 1998: 26). Julgeolekustamine ei saa lihtsalt tekkida kui üks osaleja kuulutab välja eksistentsiaalse ohu. Julgeolekustamine on viidud lõpule, kui kõneakt võetakse vastu publiku poolt (*Ibid*: 26). Sihtrühma poolt vastuvõetuna, on julgeolekustaja positsioonil, et kasutada vastavaid meetmeid ja seadma reeglid adresseerimaks ohtu. Kopenhaageni Koolkonna fookuses on “saada võimalikult täpne arusaam, kes julgeolekustab, mis alustel (ohud), kelle eest (referent objektid), miks, mis tulemustega ja milliste tingimuste alusel (mis tõestab, et julgeolekustamine on olnud edukas)” (*Ibid*: 26).

Julgeolekustamise kõige paremaks analüüsimeetodiks on kõneakti teooria, mis alustab julgeolekustamise protsessi.

Kõneakti teooria on loodud John L. Austini, kelle sulest ilmus 1962 välja raamat “Kuidas teha sõnadega asju” ning edasi arendatud John R. Searle'i, kellelt ilmus 1965 raamat „Mis on Kõneakt“ (Pajusalu 2002:22). Kõneaktiteooria peamine idee on see, et inimene ei anna lihtsalt edasi informatsiooni vaid ka sooritab tegusid selle läbi ja keel omab vahendeid selle teostamiseks (*Ibid*:23).

Austin on loodud kõneaktide ehk illokutiivsete aktide üldise teooria: Kui on kindel, et lausudes midagi ühtlasi tehakse, siis tuleb kindlaks teha, mis mõttes on lausung tegemine. Lause väljendamisel toimub samaaegselt kolm tegevust:

- 1) **Lokutiivne akt**, mis on lause lausung kindla tähenduse ja osutusega väljenduslik kõneakt, mis omakorda jaguneb veel a) Foneetilisest (helide

väljendamise akt), b) faatilisest (sõnade grammatilise seostamise akt) ja c) reetilisest teost (täheenduse ja osutuse väljendumise akt) (Merilai 2003:66).

- 2) **Illokutiivne akt** ehk kõnetegu kitsamas mõttes, kus lauseid väljendatakse kokkuleppelise jõuga (*ibid:67*).
- 3) **Perlokutiivne akt**, kus kõneteoga käivad kaasas välised mittekonventsionaalsed mõjud, mis kutsuvad üles tegevusele (*ibid:68*).

Edasi arendab Austin kõneaktide klassifikatsiooni, mis jaguneb 5 kategooriasse (*Ibid:68-69*)

- 1) Eksertsitiivid ehk võimuaktid, mille ülesandeks on võimu praktiseerimine.
- 2) Verdiktiivid ehk otsuseaktid, mille eesmärgiks on ametliku või mitteametliku otsustuse või hindamise avaldamine.
- 3) Komissiivid ehk kohuseaktid, mis sunnivad kõnelejat midagi tegema.
- 4) Behabitiivid ehk "käitumistavaaktid", mis seostuvad seltskondliku käitumise ja inimsuhete väljendamisega.
- 5) Ekspositiivid ehk esitusaktid, mida kasutatakse esinemistel ja kõnede pidamisel, kus selgitatakse vaateid, esitatakse argument ja täpsustakse kõnet.

Seare jaoks on kõneakt tegu, millel on kindlad kasutusreeglid, mingi konkreetse akti sooritamiseks. Selle jaoks on vaja selgitada mõisted: reegel, proportsioon ja tähendus (*Ibid:72*).

Reegel - käitumist korraldavad ja käitumist võimaldavad reeglid

Proportsioon - väite väljendussisu ehk objekt, millele väite jõud rakendub .

Tähendus – loomulik tähendus ja mitteloomulik tähendus (*ibid:73*).

Kõneakte on võimalik jaotada nende hindamisel kolmeks (Vuori 2008:75) :

- 1) **Väide** – Tuvastatakse eksistentsiaalne oht referent objektile. Väitega tuleb võtta kindel seisukoht, et on olemas kindel oht referent objektile, selleks on vajalikud tõendid ning väitja ei tohiks eeldada, et kuulajaskond juba teab, et väide on kindlasti tõene või mitte (*ibid:77*).

- 2) **Hoiatus** – Ähvardus viiakse täide, kui midagi pole seni ettevõetud. Hoiatuse kaudu saab mõjutada, midagi täide viima ähvarduse teel (tulevikus võib juhtuda midagi, kui ei asuta tegutsema ning see ei pruugi olla hoiatatava huvides). Sündmuse toimumises ei saa täiesti kindel olla (*ibid: 78*).
- 3) **Nõue** - Sõltub suuresti nõude tingimustest, viisist ja sõnumi tugevuse astmest. Selle eesmärgiks on saada kedagi midagi tegema, seades neile tingimused (*Ibid:78*).

1.3 Julgeolekustamise käivitamine

Teoreetiliselt võiks iga avaliku küsimuse paigutada spektrile, mille ühes otsas on mitte poliitilised küsimused (küsimused, millega riik ei tegele ja pole osutunud avaliku diskussiooni aineks ega otsustamist vajavaks küsimuseks), spektri keskel oleksid poliitilised küsimused (küsimused, mis on avaliku diskussiooni osad, nad nõuavad valitsuse otsust, ressursi või harvemini teisi juhtimisvorme) ja teises äärmises spektri otsas oleksid „julgeolekustatud“ küsimused (küsimused, mis on esindatud kui oht, mis nõuab erimeetmete rakendamist ja õigustab tegusid, mis on välisjaspool tavalisi poliitilisi protseduure) (Buzan, Waever, de Wilde 1998:28).

Kuigi ühelt poolt tundub julgeolekustamine olevat äärmise politiseerimise laadne nähtus, võib siiski politiseerimist ja julgeolekustamist eristada mitte ainult nende intensiivsuse astme järgi. Kui toimub politiseerimine, tundub küsimus olevat avaliku debati osa, mille üle saab teha vaba valiku. Julgeolekustamine on oma loomult väldib debatti, küsimust esitletakse kui kiiret ja eksistentsiaalset, kui niivõrd tähtsat, et seda võivad lahendada vaid riigi kõrgemad võimukandjad (*Ibid:28*).

Julgeolekustamise protsess algab julgeolekustamisega. Selle teostab julgeoleku teemastaja (näiteks poliitik oma esinemises). Julgeolekustamise protsessi saavad algatada poliitikud (rühm ühendab kõiki ametlikke esindajaid nagu näiteks poliitilised liidrid, parteide liidrid, kõrgemad ametnikud) ehk kõik kellel on legitiimsus julgeolekustamist käivitada; eksperdid (mõttekodalased, kõik keda peetakse autoriteediks poliitika alal);

ajakirjanikud ja tavakodanikud. Poliitikud on kõige tähtsamad julgeolekustamise protsessi käivitajad. Eeldatakse, et poliitikutel on suurim võimalus küsimust julgeolekupoliitilisse päevakorda tõsta. Eraldi toon esile, kas teemat julgeolekustab kõrgeim võimukandja ehk Venemaa puhul riigi president, see viitab tema ülimalle tähtsusele poliitilises diskursuses.

Selleks, et öelda, et julgeolekustamine on tõepoolest toimunud, peaks julgeolekustamine leidma vastukaja avalikus arvamuses. Poliitilise retoorika vastukaja, auditoorium otsustab julgeolekustamise tulemuse üle. Kui teemat peetakse julgeolekuküsimuseks, peaks auditooriumselle vastu võtma kui eksistentsiaalse ohu ühistele väärtustele. Nii, et poliitilised liidrid saaksid legitiimselt kasutada erimeetmeid (Wagnsson 2000:1).

Vastupidine protsess ehk julgeolekustamise lõpetamine võib toimuda samalaadselt, mitmete teemastajate poolt, kes tahavad küsimuse päevakorrast maha võtta. Kui see toimub, siis muutub küsimus taas normaalse diskursuse raames käsitletavaks, teisisõnu ei nõuta enam selle lahendamiseks mingeid erimeetmeid (Wagnsson 2000:24).

1.4 Julgeoleku sektorid

Kopenhaageni koolkond läheb kaugemale traditsioonilisest arusaamast julgeolekust kui puhtalt sõjalisest ehk riigi julgeolekust. Julgeolek jagatakse mitmeks valdkonnaks, mis on omavahel seotud ega eksisteeri iseseisvalt. Eristatakse viit julgeoleku sektorit, milleks on **sõjaline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne** ning **keskkondlik**. Sõjalise ja poliitilise sektori referentseks objektiks on eelkõige riik, riigi ellujäämiseks on vajalik suveräänsus. Julgeoleku mõiste on laienenud nendele sektoritele. Sotsiaalne ja vähemal määral poliitiline sektor omavad suuremat tähtsust, kuna nemad annavad ruumi mõistmaks, miks saab julgeoleku alla liigitada migratsiooni. Ühiskondliku julgeoleku sektori referentne objekt on lai, sisaldades erinevaid ühiskonna stabiilsuse aspekte. Üheks tähtsaks referentseks objektiks on rahvus, rahvuslik identiteet ja keel kui selle tähtsaim komponent (Buzan, 1991:19).

„Julgeolek tähendab ellujäämist eksistentsiaalse ohu ees, kuid see, mida saab ohuks lugeda on sektoriti erinev.“ (Buzan, Waever, de Wilde 1998:21). Sektoriteks jagamine aitab aru saada, milliste erinevate eripäradega tuleb julgeolekuohtude arvesse võtta, et neid määratleda (*Ibid*:30).

Migratsiooni julgeolekustamist saab vaadata läbi sotsiaalse ning poliitilise sektori. Poliitilise sektori jaoks on tähtis riigi stabiilsus (*Ibid*:141) ja sotsiaalse sektori jaoks on tähtsad inimgrupid ja identiteet (*ibid*:119).

1.5 Erinevad rahvusvaheliste suhete käsitlused

Julgeolekustamise teooria tekkis rahvusvaheliste suhete kontekstis. Rahvusvaheliste suhete koolkondadest on sellel ühiseid jooni nii konstruktivismi kui ka post-strukturalismiga.

Konstruktivismi käsitlus eeldab, et tähtsaim sotsiaalsete protsesside juures on agentsus ehk toimijate tahe on see, mis määrab protsessi kulgemise. Inimesed on alati aktiivsed sotsiaalse reaalsuse konstrueerijad (subjektiivne element). Uudiste tootmine on pigem reaalsuse konstrueerimine kui reaalsusest pildi tegemine (Tuchman 1978:12, tsit. Lipschutz ja Hilt 1999).

Strukturalismi kommunikatiivsete suhete analüüs keskendub sellele, kuidas struktuur mõjub toimijale. Gramsci (1971) oma „hegemoonia“ teorias väitis, et meedia levitab valitseva klassi ideoloogiat ja kultuuri. Gramsci hegemoonia teooria seletab, kuidas hakkavad ühiskonnas domineerima teatud vaated reaalsusele, kasutades kategooriat „reaalsuse sotsiaalne konstrueerimine“ (McQuail 1994). Struktuuriline keskendunud teooriast kasvas välja **post-strukturalism**, mis on jõudnud omaarengus konstruktivismile suhteliselt sarnase terminoloogiani ja kommunikatiivse aspekti tähtsuseni. Derrida lähtub oma ühiskonna seletuses lingvistilisest teooriast (Waters, 1994:124). Foucault järgi ühed inimesed kontrollivad teisi keele abil, diskursiivsete toimingute abil, mis määratlevad teisi keele abil, diskursiivsete toimingute abil, mis määratlevad „teist“ ning piiravad alternatiivsete võimaluste kontseptualiseerimist (*Ibid*:231).

Julgeolekustamise teooria kasutab keelt kui teiste nähtuste allikat. Seletusviis näeb ette, et teksti taga on varjatud mingi suurem struktuur. Samas on tähtis toimija roll, kes ise loob ehk konstrueerib reaalsust. See käsitlust loob teatud duaalsuse – ühelt poolt on toimija aktiivne – ta manipuleerib auditooriumiga ehk julgeolekustamise vastuvõtjaga, sundides teda aktsepteerima loodud arusaama reaalsusest. Avalik arvamus on seega seatud valiku ette, kas võtta see omaks või mitte. Inimesed kellele julgeolekustamine on suunatud ei ole vabad toimijad ega osale ka reaalsuse konstrueerimisel.

1.6 Migratsiooni olemus

Et lugejale paremini selgeks teha, seletan lahti põhiterminid, mida migratsioon antud töö kontekstis tähendab, millest võib migratsioon tingitud olla ning mis on selle tõuke- ja tõmbetegurid.

Geograafiliselt võib migratsiooni jagada sisemigratsiooniks ja rahvusvaheliseks migratsiooniks. Sisemigratsioon on inimeste ümberasumine oma riigis ja rahvusvaheline migratsioon on ümberasumine ühest riigist teise. Migratsioon võib olla ajutine ehk teatud perioodiks teise riiki elama, õppima või töötama asumine või alaline, siis kui elukohta vahetatakse püsivalt. Migratsioonil on kaks suunda: emigratsioon on riigist/piirkonnast välja liikumine ja immigratsioon¹ on mõnda riiki/piirkonda sisse liikumine (Eamets 2004:33).

Migratsiooni mõjutavad nii poliitilised, majanduslikud kui ka sotsiaalsed protsessid, mis ühiskonnas aset leiavad ning migratsioon mõjutab omakorda mainitud protsesse. Oluline on riikide majandustase ja sellest lähtudes eristatakse tõmbe- ja tõuketegureid. Tõuke- ja tõmbetegureid eristatakse selle järgi, kas mõjutegur lähtub siht- või päritolu riigist. Tõuke- ja tõmbeteguriks

¹ Immigratsiooni neli kategooriat (Jamieson 1998):

1. Regulaarsed immigrandid, kelle on olemas elamisload
2. Irregulaarsed immigrandid, kes on taotlenud elamisluba, aga ei ole neid veel kättesaanud või kelle elamisload on aegunud ja pole neid uuendanud
3. immigrandid, kes on pidevas liikumises ühes sihtriigist teise, on muutnud jälgimatuks
4. illegaalsed immigrandid, kes on piiri ületanud illegaalselt sihiga jääda riiki elama

võib olla mitu mõjutegurit. Tõmbeteguriteks võivad olla töökohtade olemasolu, parem sissetulek sihtriigis. Tõuketeguriteks on näiteks päritoluriigis valitsev kõrge tööpuudus ning madalad sissetulekud. Võib väita, et migratsiooni põhjused on ajas muutuvad ja dünaamilised (Kulu 2000:7).

Järgnevalt mõned migratsiooni tekitavad põhjused:

- Päritoluriigi ja sihtriigi geograafiline lähedus. Inimestele, kelle jaoks on oluline säilitada sidemed kodumaaga ja kes plaanivad teises riigis töötada ajutiselt.
- Situatsioon tööturgudel. Päritoluriigis valitsev suur tööpuudus võib inimesi ajendada otsima tööd väljaspool riiki. Teisalt, riigis võib olla töøjõu puudus, kuid see on erinev majandusharude lõikes. Töøjõu defitsiit mõnes majandusharus võib kaasa tuua illegaalse võõrtöøjõu palkamise.
- Sissetulekute erinevused. Võib väita, et lõhe sissetulekutes sama töö eest erinevates riikides on migratsiooni üheks peamiseks ajendiks, arvesse tuleb võtta välisriigi elatustaset.
- Migratsioonivõrgustiku olemasolu. Kui teatud riigis on juba hulgaliselt ühest rahvusest inimesi ees, siis on tulevastel migrantidel kergem tööd leida ja ennast sisse seada (Kallaste, Philips 2003)

Ettekujutus immigratsioonist on üsna sageli seoses kujutlusega illegaalsest immigratsioonist, mis on sihtiriigi migratsiooni seaduste rikkumine (Cervone 2012:11). Koser (2005) väidab, et oleks ebaõiglane öelda, et julgeoleku mured on irregulaarse immigratsiooni põhjused. Pilt läheb veel segasemaks, kui immigrandi staatus muutub riigis viibise ajal. Näiteks kui immigrant siseneb riiki legaalselt, aga võib langeda ebaseaduslikku staatusesse kuna ta viisa, elamis- või töөлuba aeguvad. Või vastupidi saab ta omandada seaduspäratust saatusest seaduspärase staatuse. Sõna „migrant“ on (Bigo 2006:77) valdavalt negatiivse tähendusega, see on tekkinud probleemide tõttu immigrantidega, kuid immigrandid ei ole ainult need, kes tulevad vaesematest maadest. Arvesse tuleks võtta objektiivseid vaateid ja positiivseid kogemusi.

1.7 Seosed julgeoleku ja migratsiooni vahel

Julgeolekustamise teooria pakub kõige parema aluse, et aru saada julgeoleku ja migratsiooni vahelisest seosest. Migratsiooni julgeolekustamine viitab sellele, et migratsioonis nähakse ohtu riigi julgeolekule. Kui illegaalset immigratsiooni julgeolekustada läbi kõneakti, siis see aitab auditooriumil selle enda jaoks selgeks teha. Kuna enamasti on immigrante kujutatud negatiivses võtmes siis on kindlasti võimalik immigratsiooni julgeolekustada.

Rahvusvahelist migratsiooni ei saa vaadata üksi kui ainult probleemi julgeoleku maastikus, see on samuti üks osa globaliseerumisest. Migratsioon on vältimatu reaalsus, mis toob kaasa nii positiivseid kui ka negatiivseid külgi. Kergeid lahendusi ei kaasne selle teemaga (Cervone 2012:13). Tihti positiivsed küljed ei saa võrdväärset tähelepanu negatiivsega, mis kaasab valitsust kui individuaale. Nagu mainitud migratsioon on vajalik vahend demograafilistel ja majanduslikel põhjustel. Positiivse nähtusena võib seda pidada lahenduseks tööturul ja riigi heaolu jätku suutlikkuseks (Serra, Mas, Xalabarder, Pinyol 2005). Alberto Cervone on vaadanud migratsiooni positiivsest spektrist, kus ta näeb, et migratsioon lisab väärtust vastuvõtva riigi populatsioonile, mis on tugevdab majandus, poliitilist ja militaarjõudu ning ennekõike aitab arendada rahvusvahelisi suhteid immigrantide päritolu maadega (Cervone 2012:9).

Teiseks küljest on tihti arvatud, et migratsioon on oht riigile ja inimeste turvalisusele. Tõepoolest migratsioon võib ohtlikuks saada majanduse stabiilsusele, ning kui suurendada tööhõive konkurentsi, kahjustab see sotsiaalset stabiilsust. Suurimad raskused on keelte õppimises, teiste religioonide harjumisega ja selged erinevused on sotsiaalses käitumises. Viimane võib tekitada pingeid eri piirkondades, kus immigrantide arv on kõrge ning sellest tulenevalt võib see viia rassismi ja ksenofoobiani (Kicinger 2004).

Bigo (2006:64) arutleb küsimuse üle, kas immigranti tuleb võtta kasu või ohuna tõstatus esimest korda 1970ndate keskel. See oli pöördepunktiks kui

riigid hakkasid otsima lahendusi tasakaalustamiseks migratsiooni kulusid ja tulusid. Immigrantide vastuvõtmise debatt on võtnud moraalse vaatenurga ja on tihti klassifitseeritud kokku struktuursete põhjustega, mis on kerkinud üles katsumustega millega avalik poliitika tegeleb. Sõna "Immigrant" on iseloomulik sünonüüm terminitega nagu "kahtlustatav" ja "potentsiaalset ohtlik võõramaalane". Termin "võõramaalane" on laiendatud tähenduses mitte kodanik, et kirjeldada ebatavalist käitumist või kes võib tulevikus riske põhjustada.

Migratsiooni roll rahvusvahelises julgeolekus (Kicinger 2004):

1. Rahvusvaheline migratsioon võib olla tagajärjeks teistele julgeolekuohtudele nagu inimõiguste rikkumised, etnilised konfliktid ja kodusõjad;
2. Rahvusvaheline migratsioon võib kujutada ohtu rahvusvahelisele julgeolekule, kui sellel on suur, kontrollimatu karakter;
3. Rahvusvaheline migratsioon võib tekitada teisi julgeoleku riske nagu ksenofoobia ja rassiline vägivald.

Kokkuvõttes, siin on veel viis spetsiifilisemat aspekti, mida võib ohustada migratsioon. 1. Sotsiaalne stabiilsus; 2. Demograafiline turvalisus; 3. Kultuuriline identiteet; 4. Sotsiaalne turvalisuse süsteem ja riigi heaolu filosoofia; ja 5. Sisemine turvalisuse kontekst (narkootikumid, relvad ja võimalik terrorismi oht) (Kicinger 2004).

Hollifield (2002) väidab, et immigratsiooni saab võtta kui ohtu rahvuslikule julgeolekule ja väljakutset rahvusriigi iseseisvusele ja suveräänsusele. Kui immigrandid nii seaduslikud kui mitte, saavad nautida kõiki heaolusid, siis kohalikud hakkavad tundma rahulolematust, et nad peavad jagama midagi. Kohalikud ise tunnevad ennast ohustatuna ja see võib viia sotsiaalse ja poliitilise opositsioonini immigratsiooni vastu (Serra, Mas, Xalabarder, Pinyol 2005).

Ühiskond võib reageerida immigratsioonile üritades küsimust asetada riigi poliitika sfääri ja selle tulemusena kõige tõenäolisem, et riik võtab kasutusele veel karmimad seaduseid ja tugevdab piirikontrolli (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:122). Radikaalid näevad, et migratsiooni julgeolekustamine uute

poliitika rakendamise näol võivad immigrandid sattuda halvemasse olukorda ja tunda diskrimineerimist (Cervone 2012:11).

1.8 Identiteet

Rahvusvaheline migratsioon võib tekitada ohtu riigi identiteedile (Kicinger 2004). Venemaa migratsiooni julgeolekustamise protsessist ei saa välja jätta identiteeti, sest Venemaa nagu ka iga teise riigi eesmärgiks on oma identiteeti kaitsta. Seega pean vajalikus seletada lahti identiteedi olemuse. Kõige paremini on identiteedi lahti seletanud Alberto Cervone:

“Identiteet on fundamentaalne jõud kaasaegses poliitikas ja julgeolekus. Homogeenne populatsioon jagab ühist identiteeti, mis baseerub etnilise, kultuurilise, ideoloogilise või kodanliku kuuluvusel. Sinna alla ei kuulu ainult ühiskondlik ühetekuuluvus ega hea võime koos eksisteerida. Identiteet on see, mis hoiab ühiskonda koos – see on aluseks definitsioonidele riiklikud huvid ja järelikult ka riiklikele poliitikele. Riigid, kelle populatsioon on raskustes identiteediga võivad tekkida raskused luua sidusaid poliitikaid ja seetõttu võivad siselised probleemid esile tõusta. Seetõttu riigid, kes on sihtriigiks migrantidele võivad silmitsi siesta väga tõsiste isegi eksistentsiaalsete ohtudega.” (Cervone 2012:11).

Kopenhaageni koolkonna järgi on sama oluline peale riigi ellujäämise veel ühiskonna gruppide identiteedi ellujäämine (Stone 2009, tsit Timchekova 2010:9).

Diskursiivset lähenemist julgeolekule saab vaadelda laiemalt – seoses rahvusliku **identiteediga**. Oluline oleks selgitada rahvusliku identiteedi mõistet, seda tuleks mõista kui ennast rahvusliku kollektiivi liikmetena määratlenud inimeste ühiste või sarnaste uskumuste või argumentide kogumit, mis sisestatud sise- ja välisgrupis („meie“ ja „nemad“) suhtlemise kulgu, ühistesse või sarnastesse emotsionaalsetesse hoiakutesse ning ühistesse või sarnastesse käitumuslikesse kalduvustesse (Wodak, Cillia, Liebhart 1999:28). Ruth Wodak on tõdenud, et rahvusliku identiteedi

diskursiivne konstrueerimine toimub ajatelje kolme punkti kaudu – mineviku, oleviku ja tuleviku – kaudu. Olulisteks järjekriteeriumiteks on päritolu, traditsioon, muutumine, essentsiaistlik ajatus ja ootused tuleviku suhtes. Samamoodi tähtsad on ruumilised, territoriaalsed ja kohalikud dimensioonid nagu ulatus, piirid, loodus, maastikud, füüsilised tehisvormid ja interventsioonid loomulikku ruumi. Rahvusliku identiteedi personaalne dimensioon ilmneb ühest küljest ajaloo ja kultuuri teemadega, teisest küljest suhetes isiksuse, samasuse, võrdsuse, sarnasuse erinevuse (või „teise“), unikaalsuse ja iseseisvuse, ühtsuse, kogukonna ja grupi teemadega (*Ibid*:26).

David Campbelli (1992, tsit. Jaeger 2001:4) järgi on välispoliitika diskursuse suures osas seotud ohu tajumisega. Oht on aga identiteedi kujundaja – „teise“ kujundamine läbi erinevuste, kes oleme „meie“ ja kes „meie“ ei ole – kes on „teised“ ja keda „meie peame“ kartma. Julgeolekustamine on diskursuse tüüp, „ohu diskursus“ nimetan ohtusid, seega eristades „mina“ „võõrastest“ ja seletades, mida „meie“ kaitseme (kes oleme „meie“, mis on meie riigi identiteet. Seda tehakse läbi nii välis- kui siseohtude ja –vaenlaste kirjeldamise (*Ibid*:5).

Jörn Rüsen on erinevustele lähenenud etnotsentrismi probleemi aspektist. Nimelt on etnotsentrismile omane täita erinevus iseenda („meie“ grupp ehk sisegrupp) ja teiste („teiste“ grupp ehk välisgrupp) vahel positiivsete ning negatiivsete väärtustega. Seejuures on sisegrupi juhtnarratiivi tekkeks olulised kolm omadust. Esiteks jagunevad positiivsed ja negatiivsed väärtused sise- ja välisgrupi vahel asümmeetriliselt, st positiivsed väärtused kujundavad kujutelma endast, negatiivsed seevastu aga teistest. Teiseks on identiteediloomel väärtussüsteem järjepidev, st rahva seisukohalt nähakse rahva ajaloolist arengut algupäraselt ning kõik ajaloosündmused üksnes kinnitavad oma rahva algupära olemasolu. Kolmandaks luuakse oma rahva ajaline perspektiiv ühe ruumikeskme ümber, st sisegruppi nähakse maailma keskmel asuvana, teised grupid (ja nende teistsugusus) jäävad äärealadele ning oma maailma äärealadel olevaid „teisi“ nähakse monstrumitena (Rüsen, 2007:102-105)

Sotsiaalses sektoris, mis on sotsiaalse julgeoleku baasiks, on kollektiivne identiteet põhi mõiste. Ohud identifitseeritakse enamasti “meie“ versus “nemad” ja kõige enim nähtavad probleemid ühiskonna julgeolekus on migratsioon, mõjud naaber kultuuridest ja integratsiooni või regionaalsed projektid (Buzan, Weaver, de Wilde 1998:119-121). Identiteedi küsimus jääb siiski vaid julgeolekustamise teooria toetavaks aspektiks. Waevari teooria järgi on riigi juhtide julgeolekustamise katse luua kollektiivset identiteeti (Jaeger 2001:5).

2. METODOLOOGIA: DISKURSUSEANALÜÜS

2.1 Valim

Valimi moodustavad 2000 - 2013 aasta, kuna 2000. aastal mainiti esimest korda migratsiooniga kaasnevatest ohtudes riigi julgeolekule Venemaa julgeolekupoliitika alustes (Tsiulina 2008:6). Uurimuse empiiriline osa on läbi viidud kasutades kvalitatiivset uurimusmeetodit diskursuseanalüüsi, kus uuritakse kõnede sisu. Läbi julgeolekustamise toodetud kõneaktide analüüsides leian referent objektid, kes julgeolekustavad, eksistentsiaalsed ohud, määrän kõneakti sektori ning kõneakti stiili ja läbi selle, kas julgeolekustamine on toimunud. Julgeolekustamise teooriast on abi materjali analüüsil, see pakub uudset lähenemist ja saab ühildada erinevaid seletusviise.

Antud töös sean kokku erinevad hindamismudelid, arvesse võtan Kopenhaageni Koolkonna julgeolekustamise teooria, mis lähtub kõneakti teoorial, kus julgeolekustamine toimub läbi kõneaktide ehk läbi lausunud sõnade ja Lene Hanseni poststrukuralistliku diskursuseanalüüsil, mis baseerub ametlikul välispoliitika diskursusel. Migratsiooniga kaasnevate poliitika raames toimub eeldatavasti julgeolekustamise protsess, diskursust läbiv motiiv on vajadus vene rahvusest inimesi kaitsta ehk eeldatakse, et on olemas mingisugune oht. Analüüsi kese on suunatud migratsiooni julgeolekustamisele Venemaal. Erimeetmete väljendumine tekstis toimub eelkõige läbi nende otsese nimetamise ja nende kasutusele võtmises.

Analüüsi toetamiseks loon tabeli, mis aitab analüüsida kõneakte. Tabel koosneb allikast, kõneakti teemast, julgeolekustajast, julgeoleku sektorist, ohu allikast, referentobjektist, kõneakti stiilist ja aastat. Allikas näitab ära, kus kõneakt on esitlust leidnud. Kõneakti teema näitab, mis teema all seda käsitleti. Julgeolekustajaks on see isik, kes lausub kõneakti. Ohtude uurimise osas on vaadatud, kuidas diskursus diskursuses nimetatakse ohtusid ja nende aktuaalsust. Eelkõige toimub see läbi ohtude otsese nimetamise. Sektori liigituse all näitan kõneakti kuuluvust näiteks, kas majanduslik, poliitiline,

militaarne, keskkondlik või sotsiaalne. Referentobjekt tutvustab nähtuseid, mis on ohustatud või millele on oht suunatud. Kõneakti stiilid jaotan Juha Vuori poolt tutvustatud kolmeks: väide, hoiatus või nõue ja aasta näitab millal teemat käsitleti.

Täpse valimi moodustavad ajavahemikust 2000-2013 presidentide (11) ja peaministrite (5) kõned. Toetuseks valisin veel Föderaalsete Migratsiooni Agentuuri direktorite sõnavõttud (2), kokku analüüsin 18 kõnet. Piiratud on kõrgemate võimukandjate tekstiliste väljaannetega, mis on kättesaadavad riigiasutuste kodulehtedel või suurematest meedia väljaannetes ehk siis andmeteks on poliitilised tekstid, sõnavõttud, kõned ja meediaväljaanded. Kuigi oleks võinud laiendada poliitiliste sõnavõtjate amplituud, hoidusin ma siiski sellest ja valisin kõrgemad ametnikud, kelle sõnavõttude mõju on suurem ja autoriteetsem. Tekstide valimisel üritasin lähtuda sellest, et nad tooksid esile Venemaa migratsiooniga seonduvad probleemid ja esile kerkinud lahendust vajavad küsimused. Samuti võtsin arvesse Lene Hanseni kolme kriteeriumit tekstide valikul, kus tekstides peab olema (Hansen 2006:83):

- 1) Artikuleeritus identiteedile ja poliitikale
- 2) Sagedasti loetud ja kasutatud tekstid
- 3) Tekstide autoritaarsus

Empiiriline osa koosneb kahest peatükist, kus kolmandas peatükis üritan anda ülevaate migratsiooni probleemidest ja olukorrast Venemaal, kus seletan migratsioonipoliitika lähtepunkte ja tagamaid. Neljandas osas aga uurin erinevaid sõnavõtte läbi kõneakti teooria. Kopenhaageni julgeolekustamise teooriat vaadeldakse empiiriliste andmete kontekstis, milleks on poliitikute sõnavõttud. Kuna julgeolekustamise teoorias on enne kõike tähtsal kohal liidrid, siis keskendun enamasti poliitiliste liidrite sõnavõttudele.

Analüüsides erinevaid kõneakte üritan näidata, kuidas kujutletakse migrante Venemaa ühiskonnas ja milliseid erinevaid ohtusid nad kujutavad endast. Uurimustöö eesmärgiks ei ole vaadelda kõiki sellel perioodil toodetud migratsiooni ja julgeoleku teemalisi kõneakte. Kõneaktide uurimisel võtsin

arvesse, kas vaadeldav teema on esitleja jaoks üldse „teema“, kas seda kajastatakse piisavalt tihti. Samal ajal teema tähtsus üksinda ei saa näidata, et julgeolekustamine tõepoolest toimub. Kuigi uurimisalast vahemikku pole jaotatud perioodideks, sest mõnel perioodil on toodetud rohkem kõneakte kui teisel, see näitab teema aktuaalsust periooditi, siiski määrana analüüsi lõpuks kõneaktide kajastamise aktiivsuse astme aastate lõikes.

2.2 Diskursus ja diskursuseanalüüs

Diskursuseanalüüsi võib rahvusvaheliste suhete kontekstis tihti leida ning diskursuseanalüüsis on olulisel kohal tekstid ning nende analüüsimine. Autor valis oma töös uurimismeetodiks diskursuseanalüüsi, mis on kvalitatiivne uurimismeetod

Diskursus tähendab Norman Fairclough definitsioonile tuginedes keelt kui sotsiaalse praktika vormi ning seejuures on keel sotsiaalne protsess ja osa ühiskonnast, olles tingitud teistest (mittelingvistilistest) ühiskonna osadest (Fairclough 2001:18-19). Tegemist on kõneldud või kirjutatud keelekasutusega, sealhulgas ka teised semiootilise tegevuse tüübid (nt tegevus, mis toob tähendusi) nagu näiteks visuaalsed kuvandid (fotograafia, film, video, diagrammid) ning mitteverbaalne kommunikatsioon (žestid) (Fairclough 1995:54) Seega ei väljendudu diskursus mitte üksnes tekstis, vaid ka tekstivälisel kujul või teksti ja tekstivälise vormi kombinatsioonis.

Diskursusanalüütiline lähenemisviis lähtub veendumusest, et keelekasutuse abil mitte ainult, ei peegeldata, vaid samas ka mõtestatakse, uuendatakse ja muudetakse sotsiaalset tegelikkust. Seega uurib osalt kontsurktivistlikule käsitlusele toetuv sotsiaalne praktika diskursiivne analüüs, muuhulgas, kuidas luuakse ühiskonnas sotsiaalseid representatsioone ja teadmisi (Mälksoo 2002:13).

Terminit *diskursus* kasutatakse mitmes tähenduses. Seda kasutavad nii keele- kui sotsiaalteadlased. Kui diskursust defineerida, siis see on kui lausest pikem tervikliku keeleühik, tekst koos kõikide keelevälise (psühholoogiliste,

kultuuriliste) seostega ja kui kindlapiiriline tekstiloomne valdkond (näiteks poliitikadiskursus, humanitaardiskursus, luulediskursus) (VE 2001:198).

Heikkineni järgi kuuluvad diskursusesse kõik sama keelevälisest tähendusest käsitlevad või sama teemat puudutavad tekstid (Heikkinen 1999:53). Käesolevas töös kuuluvad analüüsitava diskursusesse seega Venemaa migratsioonipoliitikat käsitlevad tekstid.

Raivo Palmaru seletab diskursuse olemuse laiemalt lahti: „Sõna *diskursus* märgib tähenduste, metafooride, esituste, imagote, juttude, lausete sidusat võrku, mis loob ajast, sündmusest või isikust mingi versiooni. See on üks paljudest võimalike seast, rööbiti sellega on muid sama objekti kirjeldamise võimalusi. Need näitavad asja teises valguses ja jutustavad sellest teise loo. Seega konstrueerib diskursus mingil moel tegelikkust ja eri diskursused teevad seda erinevalt“ (Palmaru 2005:40).

Veronika Kalmuse (2000:205) väitel on eri diskursuseid, mis esindavad eri arusaamu ühiskonna asjadest, nii võitlusväli vanade ja uute ideede ja arusaamade vahel. Reet Kasiku järgi võib areniks, kus eri diskursused võistlevad omavahel sellepärast, milline neist saab kuuldavaks. Mingil ajal saab üks diskursus valitsevaks ja teised jäävad selle varju. Diskursus osaleb seega samaaegselt käimasolevates muutusprotsessides ja võimuhetes ning teisest küljest kirjeldab ka neid (Kasik 2002:77). Teisisõnu kirjeldades meediasse pääsedes ümbritsevat maailma endale sobival viisil, kus samal ajal võivad arvamusiidrid ja võimulolijad kirjeldamisega oma arusaamisi kehtestada lähtudes oma eesmärkidest.

2.3 Lene Hanseni diskursuseanalüüsi mudel

Diskursuseanalüüsi mudeliks on Lene Hanseni kontseptsioon poststrukturealistlikust diskursuseanalüüsist läbi intertekstuaalse mudeli, raamatust „Security as practice. Discourse Analysis and the Bosnian War“.

Intertekstuaalsus tähendab seda, et uued tekstid on vanade tekstide tõlgendused ja kõigepealt tuleb vaadata algupärast teksti, siis uuemaid ning

lõpuks neid vanemaga võrrelda (Hansen 2006:57). Samuti näitab see seda, kuidas tekste loetakse, tõlgendatakse ja „kuidas faktid ja teadmised viiakse üle ühest tekstist teise välispoliitilisse diskursusesse“ (*Ibid*:57-58).

Joonis 1. Intertekstuaalsuse vormid

Intertekstuaalsus	Intertekstuaalsed seosed
Sõnaselge	Tsitaadid
	Refereeringud
Kaudne	Teise järgulised allikad
	Kontseptuaalsus
	Lööklauseid

(Hansen 2006:57)

Joonis 2. Intertekstuaalsus kui kolme osaline lugemise protsess

1) Identiteedi ja poliitika lugemine originaaltekstidest

2) Lugemine originaaltekstide tõlgendusi

(Hansen 2006: 59) Joonis 4.1

Lene Hanseni kolmest uurimusmudelist kasutan esimest, mis põhineb ametlikul välispoliitika diskursusel ja keskendub neile, kelle võimuses on viia ellu välispoliitikat ja seda ka kujundada, nagu näiteks riigipead, valitsused, vanemametnikud ja kõrgemad sõjaväe esindajad. Seda tehakse läbi nende poolt loodud ametlike dokumentide, intervjuude, poliitiliste debattide ja kõnede. Mudeli peamiseks eesmärgiks on uurida identiteedi konstrueerimist, mille kaudu saab uurida välispoliitikat (*Ibid*: 60). Poststrukuralistlik

diskursuseanalüüs väidab, et välispoliitika elluviijad suudavad oma sõnumit laiemale avalikkusele, institutsioonidele ja meedia tabloididele (*Ibid:7*).

Joonis3. Lene Hanseni intertekstuaalne uurimus mudel 1

	Mudel 1
Analüütiline fookus	Ametlik diskursus: riigipead valitsused vanemametnikud, kõrgemad sõjaväeesindajad
Analüüsi objekt	ametlikud tekstid ametlikud ja teisejärgulised intertekstuaalsed viited toetavad tekstid kriitilised tekstid
Analüüsi eesmärk	Ametliku diskursuse stabiliseerimine läbi intertekstuaalsete seoste Ametliku diskursuse vastus kriitilisele diskursusele

Allikas (Hansen 2006:64)

Lene Hanseni poststrukturealistlik diskursuseanalüüs annab hea mooduse uurida just kõnesid, millele eelseisev uurimus kavatses lähtuda (*Ibid: 82*). Uurimismudeli rakendamisel on vaja lähtuda neljast olulisest reeglist, milleks on (*Ibid: 82*):

- 1) “Mina” (riik, rahvus, välispoliitika) uurimiste arv (mitut “Mina” uuritakse, selles uurimus töös on arvesse võetud üks “Mina” Venemaa Föderatsioon)
- 2) Ajaline arvestus (selle uurimustöö puhul on 2000-2013)
- 3) Sündmuste arv (selle uurimustöö sündmuste arv on üks, Venemaa migratsiooni julgeolekustamine)
- 4) Mudeli valik (selle uurimustöö puhul mudel nr 1).

Hea diskursuseanalüüsi kirjutamine nõuab ka eelnevat teadmiste kogumist ajaloolistest tekstidest, sündmustest ja debattidest (*Ibid:83*) ning ühiskonda

tuleb vaadata laiema pilguga, ainuüksi dokumentidele toetumisest on vähe (*Ibid:55*). Uurimismudeli tekstide valikus peab lähtuma kolmest kriteeriumist milleks on (*Ibid:83*):

- 1) Artikuleeritus identiteedile ja poliitikale
- 2) Sagedasti loetud ja kasutatud tekstid
- 3) Tekstide autoritaarsus (ametlikud).

3. IMMIGRATSIOON VENEMAALE JA VENEMAA POLIITIKAD IMMIGRANTIDE SUHTES

Enne kui minna migratsiooni julgeolekustamise analüüsi juurde tuleks anda eelnevalt taust ülevaade Venemaa migratsioonis toimuvast, sealsetest põhilistest tegijatest, selle katsumustest, ohtudest, võitlusest illegaalse immigratsiooni vastu, seadusandlusest ja erinevates migratsioonipoliitikatest. Vaadeldavateks migrantide päritolu riikidest valisin Hiina, SRÜ ja Kagu-Aasia riigid, kuna sealt tulevad migratsioonivood annavad hea ülevaate Venemaa migratsiooni maastikul toimuvast.

Joonis 4. Migratsiooni olukord Venemaal 2011-2012

	Immigratsioon		Emigratsioon	
	2011	2012	2011	2012
Rahvusvaheline migratsioon	252881	305541	25357	87999
SRÜ riigid	221710	267113	14872	69551
:				
Aserbaidžaan	16505	16811	903	3072
Armeenia	23797	26949	621	3368
Valgevene	6951	12718	2072	4057
Kasahstan	25709	32532	4542	6630
Kõrgõstan	30098	27038	499	7868
Moldova	13832	16494	513	3430
Tadžikistan	25534	30884	550	7963
Türkmenistan	2745	3344	128	893
Usbekistan	45467	64567	629	22896
Ukraina	31072	35776	4415	9374
Muud riigid	31171	38428	10485	18448
:				
Saksamaa	3560	3383	2867	2888
Kreeka	445	613	80	109
Gruusia	5367	5682	294	524
Iisrael	911	798	716	823
Kanda	149	150	344	341

Hiina	3940	6321	192	2909
Läti	960	1056	143	291
Leedu	562	576	133	172
USA	683	804	1058	1132
Soome	175	240	357	454
Eesti	1174	1120	200	423
muud	13245	17685	4101	8382

Andmed: Venemaa Föderatsiooni Riiklik Statistika agentuur 2012

3.1 Hiina

Venemaa vastuolulised tunded oma naabri Hiinaga väärivad lähemalt uurimist, olgugi et hiinlaste migratsioon ei oma kõige suuremat protsentuaalsust kogu migratsiooni voolust Venemaal, mängivad hiinlased selles tähtsat rolli. Venemaa näeb Hiinat kui sõbraliku naabrit ja koostööpartnerit, kellega koos Lääne maailma vastu asutada. Samas varjutab nende suhet Venemaa poolne hirm, et suur Hiina neelab Venemaa alla oma demograafilise ekspansiooniga (Slapentokh 2007:18). Alates Hiina-Venemaa piiri avanemisest 1988 on Venemaa valitsuse esindajad, Venemaa Kaug-Ida valitsejad ja meedia hoiatanud Venemaa avalikkust ning Kremlit Hiinastumise eest Venemaa Kaug-Idas (Alexseev, Hofstetter 2006: 1).

Venemaa Kaug-Ida regioonid seisavad tõsise probleemi ees – need piirkonnad vajavad tõsist arendamist, samas on rahvastikukaod tohutud, kuid kohe teisel pool piiri on ootamas maanäljas massid (Kuhrt 2008:126). Viimase dekaadi jooksul on hiinlastest saanud suurim vähemusrahvas Venemaal. Seega tundub, et venelaste iidne hirm, et hiinlased kord nende alad Siberis ja Kaug-Idas üle võtavad, hakkab reaalsuseni jõudma. Kõige paremini näeb Hiina domineerimist Siberis. Sealsed kasutamata lõputud alad, mis kokku suuremad kui Hiina ise, Hiina kaupu leiab seal kõikjal. Hiinat süüdistatakse peale Venemaa majanduse ülevõtmises ka demograafilises hõivamises (Shlapentokh 2007:9).

Omamoodi ohumärke näevad vene sinoloogid, kes arvavad, et Hiina valitsuse sõbraliku maski taga on Hiina omahuvide kaitsmine iga hinna eest Hiina on

asunud ajalugu võltsima, vähendades NLi rolli sotsialistliku korra kujunemisel, mis viib muuhulgas territoriaalsete nõudmisteni Venemaa suhtes. Hiina õpikutes kujutatakse kogu Kaug-Idat Hiina alana, mis peaks varem või hiljem Hiinale kuuluma (Shlapentokh 2007:10). Hiina ajalugu väidab oma allikates, et Venemaa on kunagi Hiinalt võtnud jõuga selle territooriumi, mis on iidsetest aegadest temale kuulunud, et Hiina hõimud on selle ammu enne venelasi hõivanud. Seega pole üllatav kuulda hiinlaste mitteriiklikul tasandil levivatest juttudest, et see on nende territoorium ning kunagi leiab aset selle tagastamine oma õiguslikele omanikele (Repnikova, Belzer, 2009: 11). Venemaal ning mujal maailmas tuntakse aga ajalugu, mis ütleb, et see territoorium pole kunagi Hiinale kuulunud ning impeeriumi osad olnud.

Mure Kaug-Ida ja Siberi pärast on nii eliidi kui rahva seas üsna laialt levinud. Enamus venelastest on veendumusel, et riiki ähvardab lagunemine ning peaaegu kõik on ühel meelel, et Kaug-Ida on kontrolli alt ära libisemas, sest ka Moskva meediaväli jõuab sinna väga napilt ning reisimine keskuse ja ääremaa vahel on väga kallid (Shlapentokh 2007:11). Ekspertid leiavad, et Kaug-Ida piirkonnad on liikumas Hiina mõju alla peamiselt just Venemaa enda murede pärast: majandust ei toetata, riigi kui terviku reformid on olnud mittetoimivad, vene rahvastik neis piirkondades väheneb kiiresti. Valitsusametnikud leiavad siiski, et kuigi piiriäärsetes provintsidest on Hiina pool kordades rohkem inimesi, pole sel tähtsust. Kohalikul tasemel lähtuvad ametnikud oma huvidest, kasutavad Hiinast tulevat tööjõudu ja altkäemaksusid nii nagu soovivad. (Shlapentokh 2007:12).

Üldiselt peetakse immigratsiooni venelaste seas üsna kõrge tähtsusega ohuks riigi terviklikkusele. See kehtib ka hiinlaste suhtes, kelle tööjõud on kvaliteetsem (venelaste töövõime mõnes piirkonnas on allapoole igasugust arvestust), kes ei assimileeru vaid loovad oma kogukondi Venemaa linnades, tarbivad meelemärke kordades vähem kui venelased (Shlapentokh 2007:14). Kaug-Ida piirkonna venelaste suhtumine peegeldab aga teatavat allaandmist, seal usutakse, et piirkond langeb nii või naa Hiina mõju alla, eriti kuna vene tööjõud on eriti kehva kvaliteediga ja joob kaks korda rohkem kui venelased mujal riigis. Hiinlaste sissetulekut näevad mõned küll negatiivselt, kuid

paljud mõistavad selle majanduslikku kasu. Samas on Venemaa idaregioonides märgata kadedust Hiina majandusliku edu vastu. Kuid üldiselt puuduvad Venemaal tugevad ja laiaulatuslikud Hiina-vastased meeleolud, mis mõjutaksid oluliselt Vene poliitikat. Seda mõjutab aga kindlasti Putini valitsemisajal kasvanud ksenofoobia. Venemaa uudistest võib jääda mulje, et mõningates Venemaa regioonides ületab hiinlaste arv venelaste oma, mis omakorda külvab hirmu Hiina ekspansiooni ees, mis omakorda on tekitanud juhtumeid, kus Venemaal resideerivad hiinlased väidavad, et neid kiusatakse taga (Kuhrt 2008:113).

Vene rahvuslaste jaoks on olukord keeruline: ühest küljest on igasugune immigratsioon halb, kaks kolmandikku venelastest hindab Hiina majandust nende endi omast palju paremal järjel olevat ja see kehtib eriti selgelt piiriregioonis, kus näiteks ühel pool on 200-tuhandeline mahajäänud vene linn ja teisel pool 1,2 miljoniga kaasaegne hiina linn. Peljatakse, et Hiina edukus lämmatab Vene majanduse Kaug-Ida regioonis, kus hankepakkumised võidab tavaliselt Hiina päritolu ettevõtja. Hiinlased teostavad ka aktiivset majandusspionaaži, selliseid spioone on tabatud rohkem kui Lääneriikide kasuks luurajaid (Shlapentokh 2007:10).

Hiina aktiivsest tegevusest kardetakse ka keskkonnakahju, mis majanduse aktiivse arenguga vahel kaasneb ning mida piiriäärsetes provintsidetes on juba ka juhtunud. Kardetakse ka, et Hiina aktiivne tegevus kurnab ära veevarud, mis muidu üle piiri ka Venemaale peaksid jõudma (Shlapentokh 2007:16).

Venemaa ja Hiina piiriküsimusi asus Putin lahendama juba 1999. aasta lõpul, mil allkirjastati põhidokumendid ja lepiti kokku mõningate vaidlusaluste territooriumite osas. Damanskii saar läks Hiinale, kuid probleeme tekitas Bolshoi Ussuriiski ja Tarabarovi saarte ning Bolshoi saare ja Arguni jõe kuuluvus. Hiina-Vene suhete edenemist märgib 2001. aasta juulis allkirjastatud Heanaaberlikkuse, Sõpruse ja Koostöö Lepe (*Treaty on Goodneighbourliness, Friendship and Cooperation*), mis keskendus vastastikuse usalduse ehitamisele (Kuhrt 2008:115). 2001. aastal sõlmiti leping, mille kohaselt ei Venemaal ega Hiinal pole territoriaalseid nõudmisi teise poole suhtes. Piirilepped eeldasid ka tegelemist immigratsiooni

probleemiga. Putin pakkus ühe lahendusena regionaalsete kvootide kehtestamist võõrtöötajatele, mis aga sobi kokku asjaoluga, et illegaalse tööjõu vajadus tulenes otseselt kohaliku tööjõu puudumisest. 2004 allkirjastati protokoll kuritegevuse vastaste meetmete osas. Lõplik piirikokkulepe sõlmiti samuti 2004. aastal. Samas on jäänud lahendamata mitmeid teemasid, eelkõige keskkonnaalaseid, selles osas on hiinlased seni olnud väga ükskõiksed. Siiski loodi 2006. aastal uus Hiina-Vene keskkonnakomisjon, koostööd kiirendas naftaleke Khabarovski lähedal 2005. aasta talvel, millele järgnenud kalapüügikeeld ja sellest tulenev kriis nõudis kahe poole koostööd. Lepe näeb ette teise poole kahjude kompenseerimist keskkonnakahjude korral, samas puudub kahe riigi ühine vaatlusmehhanism. (Kuhrt 2008:127-129). 2008. aastal demarkeerisid Venemaa ja Hiina oma piirid, kus Venemaa loovutas oma Yinlongi saare ja pool Heixiazi saart Hiinale (Repnikova, Belzer, 2009: 11).

3.2 SRÜ JA Kesk-Aasia riigid

Peamised migratsiooni vood tulevad Kesk-Aasiast (Kasahstan, Usbekistan, Tadžikistan, Türkmenistan ja Kõrgõzstan) ja Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) riikidest (Valgevene, Ukraina ja Moldova). Föderaalsete Migratsiooni Agentuuri andmetel on hetkel venemaal 10.2 miljonit võõrmaalast, kellest 23% on Usbekistanist, 13,3 % Ukrainast ja enam kui 10% Tadžikistanist. 1.2 millionist võõrmaalasest on tulnud Venemaale töötama ja omavad selleks ka töөлuba. 3.3 miljonil võõrmaalasel on kaotanud kehtivuse nende elamisload ja seega võetakse neid kui illegaalseid migrante (Kosygina, 2013). Hetkelisel 2013 aasta seisuga on tööturul kolm neljandikku migrandid Kesk-Aasiast (Mukomale 2013:6).

2008 aasta seisuga on Venemaal viisavabadus Armeenia, Azerbaidžaan, Valgevene, Moldova, Kasahstan, Kõrgõzstan, Tadžikistan, Usbekistan ja Ukraina (Ivakhnyuk 2009:14). Viisavabadus, ühine keel, ühine arusaam Nõukogude järgsest territooriumist on teinud Venemaale kolimise nendele inimestele lihtsamaks. Psühholoogiliselt on kergem kolida sinna kultuuriruumi, kus juba tuntakse tavasid ja traditsioone kui minna väljapoole endisest Nõukogude Liidu territooriumist (Ivakhnyuk 2009:31). Samuti tänu

Venemaa, Valgevene ja Kasahstan 2010 aastal loodud ühisele tolliliidule ei pea Valgevene ja Kasahstani elanikud enam Venemaal taotlema tööluube, selle eesmärgiks on tõsta legaalsete töölubade arvu Venemaal (Karachurina 2012: 324).

Immigrandid on loonud Venemaa tööturul oma „etnilised nišid“, kus armeenlased teevad tee töid, aserid on turul kauplejad, moldaavlased on head korterite renoveerimises, kõrgestaanlased on seotud koristusega. Selline töö jagunemine on tööturul tekitanud võistlus momendi, kus kindlat tüüpi töökohad on määratud kindlat tüüpi rahvusele (Ivakhnyuk 2009:46). Samamoodi pakutakse Kesk-Aasiast tulevale tööjõule madala kvalifikatsiooniga töotsi (kutsutakse moodsalt 3D töökohad: *dirty, dangerous, demeaning* ehk siis: räpased, ohtlikud ja alandavad) (Karachurina 2012: 324). 85% palgatud migrante töötab aladel nagu on seda: ehitus, kaubandus, töötlev tööstus, kaubandus ja põllumajanduses (Karachurina 2012: 325).

1990ndate alguses toimunud relvakonfliktid Azerbaidžaanis, Armeenias, Tadžikistanis tõstsid oluliselt Venemaale saabuvate põgenike arvu (Ivakhnyuk 2009:27). Vaatamata takistusterikkast ja keerulisest tööle saamise protsessist ning tingimustest Venemaal ei soovita minna tagasi, kuna oma kodu riigis valitseb hullem olukord (Ivakhnyuk 2009:45).

3.3 Katsumused, mis kaasnevad migratsiooniga

Üldiselt suhtutavad venelased immigrandidesse hästi, kuniks nad on seal legaalselt. NSVL lagunemine ei tähendanud Vene riigile mitte üksnes territooriumi kaotamist, vaid ka venelaste (riikliku au) identiteedi kaotamist. Vene rahvuse piiride küsimus on tähtis ja vastuoluline tegur kogu Euraasia regiooni stabiilsuse seisukohast. Võib oletada, et Vene liidrid on otsustanud üles ehitada rahvusriigi Vene riigi piirides. Nagu on näidanud sõjas Tšetšeenias ja Gruusias, et riik on valmis rakendama erimeetmeid, et oma territooriumi kaitsta (Zevelev, 2001:16).

Samalt näeb Nicu Popescu (2012) Venemaa demograafilises kriisis kahte tahku. Üks on Venemaa kiire demograafiline vähenemine, mis on natuke muutunud aeglasemaks tänu migratsioonile Kesk-Aasiast ja Lõuna-Kaukaasiast. Seega teiseks probleemiks on tõusnud venelaste osakaalu vähenemine Venemaa rahvastikus. Need trendid on pannud Venemaa rahvast karjuma välja erinevaid loosungeid nagu “Pole Venemaad ilma Kaukaasiata”, teine osa aga vaenulikult “Lõpetage Kaukaasia toitmine” ja “Migrandid täna, okupandid homme”

Vene Föderatsioon on avalikkuse ette toonud ühe ilmnunud turvalisuse teemat puudutava dilemma. Et säilitada praegust rahvaarvu muutumatuna, on tarvis kasutusele võtta kohkumapanevad meetmed. Nimelt, et 2050 aastaks oleks Venemaal sama palju rahvast, kui praegu on tarvis igal praegusele aastale järgneval aastal vastu võtta rohkem kui 500 000 immigranti (Aldis, Herd 2008:238). Venemaa eelistab migrante, kes oleks soovitatavalt endisest Nõukogude Liidust, kes jagaksid vene haridust ning mentaliteeti (Repnikova, Belzer, 2009: 9).

Esimest korda nimetati illegaalset migratsiooni Venemaa riikliku turvalisuse küsimuseks aastal 2000 kui see läks ka siseministeeriumi mõjusfääri alluvusse. Karminenud bürookraatlikud protseduurid muutsid legaalseks migrantiks saamise raskemaks, mille tõttu omakorda tekkis seadustest kõrvale hiilimine ja illegaalse immigratsiooni suurenemine (Ivakhnyk, Iontsev 2012:24).

Sotsiaalse turvalisuse dilemmad ning konfliktid võivad olla kerged tekkima kui juba praegu on eeltöö tulevaseks võimalikuks frustratsiooniks tehtud. Venemaa on lämmatanud kinnisvaraturu, riigis on negatiivne iive, vananev infrastruktuur ning riiki painavad sisemised ühiskondlikud pinged. Migrante seostatakse kõrgete kuritegude määradega, töötusega, ebapiisavate majutustingimustega ning isegi epideemiatega (Lukin 2002:24-25). Tänu ühiskondlikele pingetele võivad tekkida, etnilised rahutused, viha kuriteod, ksenofoobia ja anti-immigratsiooni ekstremism, mis võib viia terrorismini (Cervone 2012:12).

Mida enam ollakse erinev etno-kultuuriliselt, seda enam näevad vastuvõtva riigi elanikud ohtu uues elanikus (Tsiulina 2008:7). Piiriülest narkokaubandust seostatakse samuti kindlate etniliste gruppidega, Venemaal on nendeks migrantid Kesk-Aasiast ja Kaukaasiast. Narkokaubanduse põhikanal on Venemaa ja Kasahstani piir, kus kõige laialtlevinumalt smuugeldatavateks narkootikumideks on marihuaana ja heroiin, märkimisväärne on aga see, et enamus narkootikume tuleb läbi piiripunktide (Golunov 2007:4).

Tsiulina (2008:11) loetleb erinevaid ohtusid Venemaal, mis tekitavad etnilisi konflikte ja ksenofoobiat ja mille tulemusena tekib oht riiklikule julgeolekule. Kindlasti ainult ühest faktorist ei piisa, enamasti on see tulem mitme erineva koosmõjul.

- Suur hulk migrante kindlal alal, mille tulemusena tekib getostumine
- Suur rahvaarv ühest rahvusest migrante
- Migrantide halvad elutingimused
- Suur kultuuri, etniline ja religioosne erinevus
- Migrantide palkamine teenindussektoris, kus tuleb kohalikega näost näkku suhelda
- Riigi puudulik integratsiooni poliitika

Immigrantide negatiivne kajastamine Vene meedias peegeldub avalikus arvamuses negatiivse hoiaku kujul teema suhtes. Näiteks kui Vene meedia kujutab illegaalseid immigrante või siis tavalisi migrante halvana ja negatiivse jõuna ühiskonnas, siis ka vene kodanikud suhtuvad neisse kui ebavajaliku ja negatiivsena. „Meie” ja ”nemad” on kõige sagedamini kasutatud väljendid meedias kujutamaks migrante, mis samuti negatiivse arvamuse migrantist (Timchenkova 2010:28)

3.4 Venemaal rakendatavad migratsioonipoliitikad ja seadusandlus

Valitsuse poliitikatel on kõige suurem roll ohjeldamaks rahvusvahelist migratsiooni. tihti nende edu pole garanteeritud, eriti kui valitsus ei saa aru migratsiooni dünaamikast või üritavad eirata uut rahvusgruppi riigis

(Cervone 2012:13). Tänu kasvavale populatsioonile mobiilsusele globaliseerivas ühiskonnas, mõjutab migratsioon Venemaa poliitikat. Migratsiooni liikumisi tuleks vaadata globaalses kontekstis.

Kõikehõlmav migratsioonipoliitika ei peaks koosnema ainult piirkontrollist vaid ka sätestama regulaarse immigratsiooni vaid ka julgustama oskustööjõu saabumist, tunnustama immigrantide kodanike- ja poliitilisi õigusi, sätestama immigrantide töötamise reeglid. Vastuvõtavad ühiskonnad peavad olema rohkem vastuvõtlikumad kultuurilistele eripäradele, järeleandlikumad immigrantide kodaniku- ja poliitilistele õigustele, lahti ütlevad rassismist, ekspluateerimisest ja tunnetama, et just valitsus on immigratsiooni voogude kontroll positsioonil (Cervone 2012:13).

Vene keele kaitsmise vajadusest räägitakse nii Vene meedias kui üldiselt poliitilises diskursuses üsna tihti – näiteks kui migrantid ei õpeta oma lastele, kes on sündinud vene territooriumil riigi keelt vaid õpetavad oma rahvuse keelt. Haridusministeerium avaldas vene keele oskuse nõude, mille kohaselt peavad migrantidest töölised oskama vähemalt 850 sõna vene keeles. Migrantidest töölised peaksid aru saama üldistest igapäeva ja ühiskondlikest vestlustest ja suutma teha loogilisi seisukohavõtte (RAPSI 13.03.2013).

Venemaa poliitikas toimunud mitmeid erinevaid muutusi. Tatiana Timchenkova (2010) on välja toodud neli eraldi alagruppi, mis näitavad kuidas on julgeolekustatud migratsiooni läbi seadusandluse. Periodiseeringu algus on 2001 kuni tänapäev ja toob välja kuidas Venemaa on üritanud korda mööda nii liberaliseerivat kui konserveerivat poliitikat rakendada.

1. 2001-2005 Samm julgeolekustase poole.

2002 võeti vastu kodakondsuse seadus, mis raskendas kodakondsuse taotlemist ja lõpetas automaatse kodakondsuse saamise endise Nõukogude Liidu liikmesriikide kodanikele. Samuti võeti 2002 vastu seadus Võõramaalasest kodanike seadus Vene Föderatsioonis, mis seadis piirmäärad võõrtöölisele ja seadis bürokraatlikud takistused töölubade ja elamislubade saamisel. 2004 aastal lisati artikkel 322.1 Venemaa Föderatsiooni Kriminaal

koodeksisse, mis suurendas karistusi illegaalse immigratsiooniga seonduva rikkumisega (Timchenkova 2010:16).

2. 2005-2006 Samm liberaliseerumise poole.

2005 viis läbi Venemaa Föderaalne Migratsiooni Asutus immigratsiooni amnestia, mis kergendas endiste Nõukogude Liidu liikmesriikide kodanikele saada töölubasid. 2006 võeti vastu seadus Migratsiooni võõramaalasest kodanike ja riigita inimeste registreerimine Venemaa Föderatsioonis, mis samuti libereeris elamislubade saamist, mis oli ennekõike mõeldud Sõltumatute Riikide Ühenduse (SRÜ) kodanikele. Mõlemad liberaliseerimise püüded olid siiski suunatud vaid nendele riikidele, kellega Venemaal on viisavabadus (Timchenkova 2010 17-18).

3. 2007-2008 tagasi julgeolekustamise juurde

2007 jõustus valitsuse resolutsioon, mis piiras juurdepääsu võõramaalastel mõningatele kaubandus aladele. Migrandid ei tohtinud töötada turul ega müüa medikamente ja alkoholi (Timchenkova 2010:18.19).

4. 2008- 2012 tagasi liberaliseerumise juurde

2012 jõustus Venemaal uus Migratsiooni Poliitika Strateegia aastateks 2012-2025, mis on omanäoline sellepoolest, et see näeb migratsiooni kui positiivset nähtust, mis toob kasu Venemaa arengule. Kontseptsioon näeb ette migratsiooni suurenemist, tänu millele kasvab ka majandus. Samuti vähendatakse administratiivseid barjääre töölubade saamisel, riiki sissesaabumisel, viisa saamine äritegevuse eesmärgil. Uue asjana lisas Putin rahalise karistuse inimestel, kellel puudub registreeritud elamisluba või on seda võltsinud, samuti võib inimest karistada ka sunnitööga ja vangistusega (Frolov 2013).

3.5 Integratsioon

Kõige paremini leevendab Venemaa demograafilist langust migratsioon. Erinevatest etnilistest gruppidest saavad migrandid saavad on üheks suurimaks probleemseks väljakutseks, kui neid ei suudeta läbi integreerumispoliitikate muuta ustavateks Venemaa kodanikeks (Mukomel 2013:1). Vastuvõtva riigi kohustus on integreerida migrante ühiskonda

sulanduma. Integratsioon eesmärgiks on vastuvõtva riigi ja migrandi omavaheline koostöö (Mukomel 2013:2).

Venemaa integratsiooni ja immigratsiooni poliitikas puudub järjepidevus. Venemaa puhul on raske nende mõlemal vahet teha. Osades situatsioonides võib neid pidada samadeks. See viib aga situatsioonini, kus immigrandid pääsevad ligi täielikule kodakondsusele ja heaolu on ka tagatud, aga integreerimine ühiskonda on alarahastatud. (Kosygina, 2013).

Integratsioon tähendab sotsiaalse turvalisuse avamist immigrantidele, andes neile võimaluse haridusele. Kahjuks süveneb Venemaa integratsiooni probleem, muresid esineb nii keele õppimises, religioonide omaksvõtmises ja on olemas selge erinevus sotsiaalses käitumises, eriti seal kus immigrantide hulk on suur. Probleem on ka selles, et enamus migrandid, kes saavad Venemaale ei soovigi integreeruda, vaid lihtsalt legaliseerida oma staatus riigis (Mukomel 2013:12).

Veel nähakse probleeme migrantide kokkuhoidmises, kus asutakse elama linnade äärealadele, mis tekitab oma korda getostumist. Grupeeritakse ja moodustatakse „suletud“ etnilised kogukonnad, mis omakorda võõrandavad nad vastuvõtva riigi kultuurist ja seeläbi on neile integreerumise protsess raskendatud (Tsiuline 2008:8-9).

2012 võetu võetud Venemaa Riigi Migratsiooni Poliitika Strateegia 2012-2025, kus tuuakse välja migrandi ja vastuvõtva riigi integratsioon vajalikus: „Migrantide edukas sotsiaalne ja kultuuriline kohanemine“, mis on ka uue strateegia peamisi prioriteete (Mukomel 2013:5).

Kindel on see, et Venemaa integratsiooni ja immigratsiooni poliitikas puudub järjepidevus nii saavadki alguse julgeoleku probleemid. Ilma sotsiaalse integratsioonita võivad tekkida pinged ja probleemid rahvast vahel. Integratsiooni poliitikas peaks pöörama suuremat tähelepanu just migrantide lastele ja mitte ainult migrandid ise ei peaks teadma kõike vastuvõtva riigi kultuurist ja traditsioonidest vaid ka vastuvõttev riik peaks huvituma

migrantide taustast (Mukomel 2013: 19). Integratsiooni tuleks võtta kui eeltingimust ja piirangut edasiseks migratsiooniks, et see panustaks rahumeelsele kooseksisteerimisele ja tagaks riigis turvalisuse.

3.6 Võitlus illegaalse immigratsiooni vastu Venemaal

Illegaalse immigratsiooni vähendamine on kindlasti Venemaale üks peamisi prioriteete. Administratiivsete ja õiguslike meetmete muutmine aitaks seda vähendada. Näiteks Vladimir Iontsev ja Irina Ivaknyuk toovad välja soovitusel, mida Venemaa peaks arvesse võtma illegaalse immigratsiooni kontrolli alla saamisel:

- migratsiooni seadusandluse edendamine, mis hetkel ei ole vastavuses tööjõu-, maksu- ja sotsiaalse seadusandlusega;
- efektiivne immigratsiooni kontroll;
- migrantide teadvuslikkuse suurendamine legaalsest tööhõivest;
- lihtsustatud ja läbipaistvad protseduurid riiki registreerumisel, elamislubade ja töölubade taotlemisel;
- edukad programmid meelitamiseks erinevate tööalade esindajaid;
- korra saavutamine tööturul (Ivakhnyk, Iontsev 2012:34).

Et ära hoida illegaalset immigratsiooni tuleks tugevdada tööjõu seadusi, sest enamik illegaalseid eksisteerivad seal, kus on võimalus mustale tööle. (Cervone 2012:12). Siiski on Venemaa on loonud migratsiooni julgeolekustamiseks uusi meetmeid, näiteks soovitakse kehtestada viisa režiim Venemaa ja SRÜ riikide vahel. Samuti on Venemaa Föderaalne Migratsiooni Agentuuri tööd abistamas 300 vabatahtlikest koosnev illegaalse immigratsiooni patrull (Kosygina, 2013).

4. MIGRATSIOONI JULGEOLEKUSTAMINE VENEMAA DISKURSUSES

Selle töö viimane peatükk ühendab teooria ning metodoloogia empiiriaga. Venemaa valitsus on alustanud julgeolekustamist, et võidelda illegaalse immigratsiooni vastu. See hõlmab kõnesid Venemaa riigi kõrgetelt esindajatelt, kes on välja toonud ka eksistentsiaalse ohu riigile ning, et kasutusele tuleb võtta eri meetmeid selle lahendamiseks. Tekstides pole põhirõhuks välja selgitada, miks on migratsioon julgeolekuohuks vaid milliseid meetmeid on Venemaa kasutusele võtnud selle parandamiseks. Järgnev näitab, mida on öeldud ja mida on tehtud migratsiooni julgeolekustamiseks.

President Vladimir Putini kõne Julgeolekunõukogu istungil, kus ta rõhutas piiripoliitika tähtsust riigi rahvuslikes huvides. Piir peab näitama, et Venemaa on demokraatlik riik ja avatud maailmale. Riigi piiri moderniseerimine on, aga jäänud tagaplaanile ja ohuks riiklikule julgeolekule ja majanduslikele huvidele. President Vladimir Putin tõi välja prioriteedid, millele piiripoliitika peaks keskenduma:

“Illegaalne immigratsioon on muutnud suureks katsumuseks riigi julgeolekule. Probleemiga tegeledes tuleb kõige pealt selgeks teha, mida me loeme legaalseks ja mida illegaalseks immigratsiooniks. Olgu kõik nagu on, isikud 33 riigist - osad neist naabrid Venemaaga- on koos võõramaalastega ületanud meie piire illegaalselt. Piirivalvuritel on palju probleeme. Termin „illegaalne immigrant“ on ise küllaltki tinglik, paljud immigrandid on sisenenud Venemaale legaalsete dokumentidega, mis on saadud vale teel, tihti turistidena. Viimasena sooviks mainida piiri varustust, ma ei mõtle selle all, et me peame looma ešelonide süsteemi nagu meil oli see Nõukogude Liidu ajal. Keegi ei ürita ülespanna uut Raudset Eesriiet- aga me peame kasutama moodsat tehnoloogiat, et kaitsta meie huvisid piirialadel.”(Putin 29.11.2000)

Toona veel lühikest aega president olnud on Vladimir Putin oma ametiaja alguses teema tähtsust rõhutanud, sõnavõtust nähtub, kuidas president on

mures piiripoliitika ebaefektiivsuse pärast, mis omakorda tekitab probleeme riigijulgeolekul. Sõnavõtt on hea näide julgeolekustamisest, referent objektideks on riigijulgeolek ja majandus, mis läbi illegaalse immigratsiooni ohus. President rõhutab muudatuste vajalikkusele ja toob välja sõna „meie“ piir, mis näitab ohtu piirile „teiste“ poolt ehk toob mängu identiteedi. Kõneakti stiiliks on väide, kus tuuakse välja erinevad probleemid nagu seda on illegaalne immigratsioon, piirivalvurite suutmatuse sellega tegeleda ja riiki sisemine vale dokumentatsiooni teel. Samas üritab ta leida ka probleemile lahenduse, mis oleks piiripunktide moderniseerimine. Sõnavõtt on üpriski emotsionaalne ja range ning omab üleriigilist mõõdet.

Putini kõne Venemaa Föderaalsetel Assambleel, kus annab ülevaate Venemaal toimuvast. President Vladimir Putin räägib selles kõnes, kuidas eelnevad immigratsiooni seadused pole olnud efektiivsed ja kuidas ta tegelikult eelistab endiste SRÜ riikide kodanike Venemaal. President Vladimir Putin:

“Me ei vaja piiranguid ja takistusi, me vajame efektiivset immigratsiooni poliitikat, mis oleks kasulik riigile ja mugav inimestele, kes on meie lähedal ja räägivad sama keelt, need on need inimesed, kes kuuluvad meie kultuuri”
(Putin 16.05.2003)

Kõne näitab, et kogu immigratsiooni vastu ei olda vaid eelistatakse kindlast riigist pärit immigrante. Samuti näitab kõne, et immigratsiooni poliitika liberaliseerimine aitaks tuua kasu immigratsiooni hõlbustamisele. Samas saadab see aga teate teistest riikidest immigrantidele, et nad ei ole nii oodatud ja paneb neid ebamugavalt riigis tundma. Kõneakt kuulub sotsiaalsesse sektorisse ja on üleriigilise mõõtmega. Tegemist on stiililt väitega ja referentseks objektiks on Vene riik, kes võib ohtu sattuda ilma efektiivsemate immigratsioonipoliitikata.

Julgeolekunõukogu kohtumine, kus käsitleti immigratsiooni poliitika küsimusi. President Vladimir Putin mainis immigratsiooni õhutamise küsimuse tähtsust, mis ei tulene mitte ainult Venemaa populatsiooni

vähenedes vaid ka legaalse ja reguleeritud immigratsiooni vajalikkusest. Populatsiooni langus on ohuks Venemaa majanduskasvule ja ühiskonnale. President Valdimir Putin märkis:

“Ma sooviksin välja tuua immigratsiooni poliitika võimekuse SRÜ riikide ühendmaisel. Inimesed, kes saavad Venemaale SRÜ riikidest annavad suure panuse meie integreerumisel. Me tagame oma lähimatele partneritele legaalse töö ja elamise võimalused. Tuginedes nendele inimestele on see kõige loomulik viis neid siia tööle meelitada. Peale kõike tähtsust ei oma religioon, nahavärvus või etnilised tegurid, vaid fakt, et kõike need inimesed räägivad vene keelt ja tunnevad vene kultuuri. Neil ei ole raske harjuda Vene eluga. See on suur eelis neile ja eelis, mida teistel riikidel pole“ (Putin 17.03.2005)

Järjekordne kõneakt, kus tuuakse välja kindlat tüüpi immigrantide eelistus, milliseid immigrante soovitakse oma riigis näha ning immigrantidel tehakse vahet immigrandi päritolumaad kaudu. Samuti näitab see ka, et SRÜ riikidest migrantid on kultuuriliselt lähemal Venemaale, kui teised migrantid ning see rõhutab „meie“ ja „nemad“ suuremat eristamist. Kõneakt on oma iseloomult kõige vähem julgeoleku ohuna esitletud. Tegemist on väitega, kus soovitakse populatsiooni arvu tõsta SRÜ riikidest pärit immigrantidega. Ohtu võib siin näha populatsiooni languses kaasnevatest probleemidest majandusele ja ühiskonnale, seega saab seda liigitada nii sotsiaalse kui ka majanduslik sektori alla.

Venemaa Föderatsiooni iga aastane Föderaalse Assamblee kohtumine, kus on pärit ka president Vladimir Putin legendaarne tsitaat, et Nõukogude Liidu kokkuvarisemine oli 20. sajandi suurim geopoliitiline katastroof tänu millele, vene inimeste jaoks sai sellest tõeline tragöödia. Kümned miljonid kaasmaalased ja kaaskodanikud leidsid end elavat Venemaast väljapool. Oma kõnes võttis ta sõna ka Venemaa immigratsiooni teemal:

„Populatsiooni tõusu tuleb planeerida läbi hoolika immigratsiooni poliitika. Meie huvides on vastu võtta legaalseid ja kvalifitseeritud töötajaid. Siiski on olemas firmasid Venemaal, kes kasutavad ära illegaalset immigratsiooni. Ilma õigusteta illegaalseid immigrante on kerge lõputult ekspluateerida, samuti on nad potentsiaalne oht riigile, kui nad rikuvad seadusi“ (Putin 25.04.2005).

Kõneakt omab julgeoleku mõõdet. Kui jätta analüüsimate tema legendaarne väide geopoliitilisest katastroofist, siis sellest samast kõnest leiab ka vastuolulise näite, kus immigrandid on toodud välja kui ohvrid, keda kasutavad ära Venemaa oma firmad. Teisalt aga mainib, et läbi seaduste rikkumise on nad ohuks riigile, mis siis on antud kõnes ka referent objekt. See retoorika tekitab auditooriumis negatiivse hoiaku immigrantide suhtes, kes on pigem koormaks riigile ja loob neist negatiivse kuvandi. Tegemist on väitega, mis kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

President Vladimir Putin pressikonverentsil riigi 2006. aasta käekäigu kohta, kus ta seletas lahti hiljuti muudatusi tehtud immigratsiooni seaduses:

„Hiljutised muudatuste eesmärk immigratsiooni seaduses on ennekõike kaitsta Venemaa kodanike õigusi tööturul. Teisalt tagavad ka selle, et immigrandid saavad läbi Venemaa seaduste kaitsta oma õigusi töötades Venemaal. Minu nägemust mööda on see ainuke võimalus lõpetada negatiivsed tagajärjed, mis seostuvad migratsiooni voogudega Venemaale“ (Putin 01.02.2007).

Selline lausete konstruktsioon aitab väljendada suhtumist ja tundeid migrantide suhtes. Väide näitab, et ennekõike on oma riigikodanikud prioriteet Venemaale ja sama seadus aitab ka immigrante, mis peaks tegema lõpu migrantidega seostavate negatiivsete kuvanditele. See toob esile „meie“ ja „teised“ suhtumised, kus „teisi“ seostatakse negatiivsega. Mõjuala on üleriigiline ja kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

Tolli ja migratsiooni küsimuste kohtumine, kus President Medvedev tõi välja piiri ületamise karminemise, tolliliidu jõustumisel. President avaldas muret demograafilise situatsiooni üle Kaug-Idas ning rõhutas Kaug-Ida illegaalse immigratsiooni ning selle piiri infrastruktuuri probleemi tähtsust. President Medvedev:

„Migrante peab julgustama siia elama ja töötama tulema ja teiseks reeglid peavad olema piisavalt selged ja lihtsad, et neid oleks kergem järgida kui rikkuda. Miks migrandid rikuvad reegleid? Mitte, et nad meelega sooviksid rikkuda võõral maal reegleid, vaid need reeglid on järgimatud ja seetõttu rikutaksegi neid. Ainuke erand on see, kui individuaal siseneb kindla sihiga reegleid rikkuda. Me peame nende vastu võitema, nad leidma ja siis karistama.“ (Medvedev 03.07.2010)

See on väga hea ja unikaalne julgeolekustamise näide, kus kasutusele on võetud piitsa ja prääniku näide. Kui präänik enam ei toimi, peab kasutusele võtma piitsa. See näide üritab auditooriumi panna mõistma, et heatahtlikkus on tekitanud sellise situatsiooni, kus immigrandid hakkavad kuritarvitama Venemaa ühiskonda. Selline retoorika kujutab immigrante kui inimesi, kes ise ei soovi integreeruda ühiskonda, kes neile peavarju pakub. Selgelt sisaldas Venemaa migratsiooni julgeolekustav tegevus väite kõrval ka hoiatust, et mis juhtub, kui rikutakse reegleid. Reeglite rikkumine tekitab aga ohtu ühiskonnas.

Venemaa Föderaalne Migratsiooni Agentuur (FMA) kavatses karmistada immigratsiooni kontrolli riigis, kuid samas lihtsustub töölubade saamine oskus võõrtöötajatele. Temal võttis sõna FMA direktor Mikhail Tyurkin:

„Me karmistame migratsiooni kontrolli Venemaal, kuniks me oleme „Mängureeglid“ lihtsustanud, seame samal ajal kõrgemad nõuded neile, kes rikuvad seadust.“ (RIA 21.12.2010)

Lisaks eelnevalt mainitud sarnasele kõnele on taas rõhuasetus migratsiooni reeglite karmistamisel. Auditoriumi veenmiseks kasutati seaduste karmistamises õigustust Venemaa kodanike õiguste kaitseks. Tegemist on väitega ja kus referentseks objektiks on riik. Kuna suureks probleemiks on Venemaal oskustööjõu puudumine, siis üritatakse neile seadusi lihtsustada ja läbi selle neid riiki meelitada. Mõjuala on üleriigiline ja kõneakt kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

President Dimitri Medvedevi võttis sõna “Hiina linnade” kerkimise vastu:

“Meie riik on pidevas liikumises. Kindlasti tuleb ette uusi ehitisi, aga kindlasti ei lase me tahtlikult “Hiina linnadel” tekkida . Kõigile tuleb selgeks teha, et Venemaa on ühtne riik ja kõik peavad rahus elama” (RIA 27.12.2010).

See lõik annab informatsiooni selle kohta, et immigrandid soovivad elada nendes piirkondades, kus on nende kaasmaalased. Nad üritavad leida piirkondi, kus on abi, sarnane arusaamine ja inimesed nagu nad ise. Selline olukord ei meeldi riigile, kuna see läbi tekivad „suletud“ etnilised kogukonnad, mis omakorda võõrandavad nad vastvõtva riigi kultuurist ja seeläbi on neile integreerumise protsess raskendatud. Tegemist on väitega, kus nähakse läbi getostumise ohtu Venemaa territooriumil.

President Dimitri Medvedev kõne Riiginõukogu istungil immigratsiooni võitluse tähtsuse üle, kus ta möönis, et tänu suurele immigratsiooni voolule tekitab see riigis pingeid rahvustegruppide vahel, mis on ka tingitud selles, et Venemaa jaoks pole rahvustevahelised suhted olnud peamiseks prioriteediks, kuid see peab muutuma. Samas kõnes tõi ta ka välja võitluse illegaalse immigratsiooni vastu :

„Õiguskaitse organid peavad tugevdama oma kontrolli illegaalse immigratsiooniga võitlemisel ja nad võiksid tugineda teiste riikide

kogemusele, kellel on juba selle alased kogemused olemas. Õiguskaitse organid peavad koheselt tegutsema kui tekib õhutus rahvustevahelisele vaenule või mässule. Tseremoniaalsust pole vaja, kohene reaktsioon on vajalik. Kurjategijatel puudub kodakondsus, nad tuleb eraldada ja karistata olenemata nende rahvusest või ühiskondlikust kuuluvusest. Ei saa olla jagamist, kes on lähem või kes on kaugem võõramaalane“ (Medvedev 27.12.2010).

Järgmine avaldus on veelgi negatiivsemat tooni immigrantide suhtes, see näitab et immigrantid põhjustavad kuritegevust riigis. Antud juhul on tegemist väga emotsionaalse kõnega, kus rõhuasetus on suunatud võitlusele illegaalse immigratsiooni vastu, mis on ohuks Venemaa riigile ja selle ühiskonnale. Kõneakt näitab, et probleem vajab käsitlemist ja tulenevalt sellest tuleb karmistada seadusi. Kuna kõnes räägitakse mässust ja vaenust, siis tekib koheselt seos immigrantidega, et nemad on sellega seotud. See näitab ka presidendi enda suhtumist illegaalsesse immigratsiooni. Kõneakt on nii hoiatuse kui ka nõue ning kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

Peaminister Putin mainis oma kõnes, et Venemaa valitsus peab rakendama karmimaid karistusi migrantidele, kes rikuvad regulatsioone. Venemaa valitsus peab kehtestama rangemad registreerimise reeglid, neile kes rikuvad kohalike tavaid ja regulatsioone. Venemaa toonane peaminister Vladimir Putin märkis:

„Migrantide registreerimise süsteem vajab täiendusi, paraku, aga oleme liberaliseerimisprotseduuridega etterutanud. Registreerimise reeglite rikkumist tuleks käsitleda kui kriminaalkuritegu“ (RIA 27.12.2010).

Järjekordne kõneakt, kus tuuakse välja seaduste karmistamise vajadus. Auditoriumile jätab see mulje, et enamik migrantid rikuvadki seadusi. Tegemist on kõneaktiga, kus referent objektiks on Vene riik, kelle seadusi rikutakse. Putini kõnet tuleks võtta kui hoiatust migrantidele, et mis juhtuma hakkab kui rikutakse kohalike tavaid ja regulatsiooni. Antud teema kuulub sotsiaalsesse sektorisse ja on üleriigilise mõõtmega.

Uus migratsiooni strateegia 2012-2025 on võtnud eesmärgiks juurde saada kvalifitseeritud ja hästi käituvaid migrante riiki. Föderaalse Migratsiooni Agentuuri direktor Konstantin Romodanovsky leiab:

“Uue poliitika eesmärgiks on sorteerida head halvadest, keeldudes viisade andmistest inimestele, kes on Venemaa seadusi rikkunud vähemalt kahel korral. 2010 aastal kõikidest Venemaal toime pandud kuritegudest olid 3.5 % sooritatud võõramaalaste poolt. 2010 aasta keskpaigas hakkasime katsetama viisa andmisest keeldumisest inimestele, kes on korduvalt rikkunud immigratsiooni seadusi, meil on selleks õigus keelduda viisa andmisest kolmeks aastaks.” (RIA 28.01.2011)

Oht on kujutatud märkimisväärselt selgelt, see kõneakt seostab immigrandi kuritegevusega, mis loob kuvandi neist kui ohtlikest elementidest, kes ohustavad ühiskonda. Selline seostus on märk julgeolekustamisest. See kõne on toetatud ka statistikaga, mis aitab toetada FMA nägemust. Mõjuala on üleriigiline. Sõna „sorteerima“ tekitab auditooriumis tundeid nagu oleks kartuli sorteerimise aeg, kus mädanenud kartulitest vabanetakse. Kõneakti hõlmab nii hoiatust kui ka väidet ja kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

President Dimitri Medvedev Ühise Venemaa erakonna kongressil, kus ta ka ühtlasi esitas ka oma erakonna kaaslase Vladimir Putini uueks presidendi kandidaadiks ja tõi välja Venemaa järgmiste aastate eesmärgid, kus ta märkis ära immigratsiooni vastu võitluse. Dimitri Medvedev loetleb erakonna eesmäärke:

„Viieandana, tuleb kaasa aidata rahvustevaheliste ja religioonide rahule, võidelda illegaalse immigratsiooni, etniliselt motiveeritud kuritegude, ksenofoobia manifestide ja separatismi vastu ja toetada Venemaa inimeste kultuurilist vaba arengut“ (Medvedev 24.09.2011).

Kindlasti kõnes üritas ta näidata Ühise Venemaa erakonna positsiooni immigratsiooni küsimuses, kuigi alati ei saa enne valimisi antud lubadusi puhta kullana võtta. Lausung paneb auditooriumi mõtlema, et kõik need presidendi ette loetud probleemid on tingitud migrantidest ja esitavad eksistentsiaalset ohtu riigile läbi selle, et nad takistavad Venemaa oma inimeste „vaba arengut“ . Tegemist on väitega sotsiaalses sektoris, kus saab eristada „meie“ ja „nemad“ retoorikat.

Pressikonverents eelseisvaks APEC tippkohtumiseks. Ajakirjanik ja President Dimitri Medvedev:

Ajakirjanik: “Härra president, hiljutised sündmused Tadžikistaniga on toonud avalikkuse ette illegaalse immigratsiooni küsimuse, mis on veel omakorda ühiskonnas pingeid tekitanud. Kuidas kavatsete seda probleemi lahendada või lahendate probleemi nagu minevikus, et alustate migrantide vastase kampaania ja saadate sadu migrante riigist välja?”

President Dimitri Medvedev: “Ma ei näe mingit kampaaniat. Migratsiooniameti töö on jälgida migratsiooni situatsiooni riigis ja kui nad saadavadki kedagi riigist välja, siis neil on põhjus arvata, et inimesed on riigis ilma vajalike lubadeta. Riigist välja saatmine on jätkuv protsess, mitte mingi juhuslik meede. Kui nad leiavadki isikuid, kes rikuvad seadusi, nad kas tuleb välja saata või neil tuleb oma legaalne staatus viia vastavusse Venemaa seadustega. See töö peab jätkuma pidevalt, mitte aega-ajalt ja ma leian, et see on juhus, et need välja saatmised on juhtunud samal ajal. Ma juhendasin migratsiooniametit jälgima võõramaalaste olukorda Venemaal, sest illegaalse migratsiooni küsimus on probleem paljudele inimestele ja kahjuks tekitab rahvustevahelisi pingeid ja vaidlusi. Need on asjad, mida me ei saa ignoreerida ja loomulikult võõramaalaste riigist väljasaatmine peab toimuma vastavuses seadustega.” (Medvedev,14.11.2011).

Ajakirjaniku küsimusest koorub, et eelnevalt on käitunud migrantidega ebaõiglast. Presidendi vastus on veelgi negatiivsemat tooni immigrantide suhtes, kui oli ajakirjaniku küsimuse toon. Kõneakt näitab, et immigrantid

põhjustavad pingeid ja vaidlusi riigis. President peab immigrantide deporteerimist Venemaalt kui reageeringuks immigrantide seaduste rikkumisele ja see illustreerib, kuidas kuritegude toimepanek immigrantide poolt, tekitab ohtu Venemaa ühiskonnale. Selline väljendus ei tee Venemaa sõbralikeks uute tulijate eest. Presidendi sõnavõtt on väga hea näide migratsiooni julgeolekustamisest läbi seadusandluse, kus kõrgeim võimukandja hoiatab seaduserikkujaid riigist välja deporteerimisega.

Peaminister Valdimir Putin kutsus üles võtma kriminaalsele vastutusele immigrante, kes rikuvad registreerimise protseduure. President Vladimir Putin märkis:

“Me peame karmistama karistusi regulatsioonide rikkumisel ja võtma nad kriminaalselt vastutusele, muidu immigrandid jäävadki rikkuma registreerimise protseduure kui neid ei ohusta kriminaalne vastutusele võtmine. Samuti tuleb sama karmilt vastutusele võtta need inimesed, kes lubavad korterisse registreerida üle saja inimese. Me peame looma migratsioonipoliitika, mis jagab migrandid laiali regioonidesse vastavuses nende spetsialiteedi vajadustega” (RAPSI 29.02.2012).

Liidrite püüdlus migratsiooni julgeolekustada näitab just see seisukoht, et kõiki reeglite rikkujaid võetakse vastutusele võrdselt. Eksisteerib mure, mida üritatakse leevendada parema migratsioonipoliitikaga. Samuti on Venemaal mure tööjõu jagamisega regiooniti, kuna oskustööjõud on Venemaal olnud suureks probleemiks juba pikka aega. Kuigi väga raske on ette kujutada, kuidas riik hakkab rahvast jaotama. Tegemist on hoiatusega ja kõneakt kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

President Dimitri Medvedev Julgeolekunõukogu istungil, kus arutati Venemaa migratsioonipoliitika põhipunkte ja selle teostust. Dimitri Medvedev tõi välja:

„Meie võitlus illegaalse immigratsiooni vastu peab olema palju täpsem. Meie riigis on oluline arv võõramaalasi, ma ütleks isegi väga suur arv võõramaalasi, kelle legaalne staatus on defineerimata või on rikkunud elukoha reegleid. Enamik võõramaalasi, kes on defineerimata legaalse staatuseta või need, kes rikuvad elukoha reegleid ei maksa makse. Selle tulemusena nad eksisteerivad riigikontrollist väljaspool, langevad sotsiaalsesse põhjakihti ja ühinevad kriminaalsete gruppide ja organisatsioonidega. Samuti on meil tõsiseid probleeme migrantidega, kes ei suuda adapteeruda kultuuri. Kahjuks peame tunnistama, et integratsiooni programmide efektiivsus on endiselt väga madal, et edukalt integreerida võõramaalasi Vene ühiskonda.“ (Medvedev 27.04.2012)

Sõnavõtt oli väga otsekohene, Medvedev toob välja immigratsiooni ohtlikkuse ja näitab sellega teema tähtsust ühiskonnas. Selgelt seostab ta immigrante negatiivsega näiteks ei maksa nad makse, rikuvad Venemaal reegleid, suutmatud ühiskonda integreeruda, pigem on nad koormaks riigile. Samas tunnistab, et ka Venemaa ise on süüdi selles, kuna nende integratsiooni programmid on ebaefektiivsed. Medvedev otsib probleemile lahendust, kuid väitest et „migratsiooni poliitika peab olema täpsem“ ei saa välja lugeda konkreetset ettepanekut. Selgelt on referent objektiks Venemaa ühiskond, kes saab kannatada läbi illegaalsete immigrantide. Kõneakti puhul on tegemist väite ja hoiatusega sotsiaalses sektoris.

Föderaalse Migratsiooni Agentuuri direktor Konstantin Romodanovski loodab läbi uue seaduseelnõu parandada Venemaa migratsiooni süsteemi. Romodanovski sõnavõtt 2012 aasta veebruari presidendi kantselei kohtumisel:

„Me vabaneme inimestest, kes ei tööta, kes tekitavad probleeme, kes tekitavad reaktsioone meie populatsioonis. Ma usun, et see seadus jõustub 1. Jaanuarist ja annab esimesi tulemusi 2013 aasta kesksuurest. Me tajume neid juba aprillis ja mais. Selle seaduse eesmärgiks on radikaalselt muuta situatsiooni, mis on tekkinud migrantidega, kes on kuritarvitanud Venemaale jäämist.“ (RBTH 02.11.2012)

Julgeolekustamise akt, mis väidab, et migrandid tekitavad negatiivseid reaktsiooni riigis ja eeldatakse, et uue seaduse jõustumisel olukord muutub paremuse poole. Tuuakse välja probleem ja otsitakse sellele ka lahendust läbi seadusandluse efektiivsemaks muutmise. Immigrante süüdistatakse tihti kehvasti mineva riigi majandusrakstustes. Eeldatakse, et migrandid võtavad ära töökohad, mis on mõeldud kohalikele. Tegemist on hoiatusega, mille referent objektideks on nii riik kui ka selle ühiskond ja see kuulub sotsiaalsesse sektorisse.

Valitsuse poolt vastuvõetud seaduseelnõu keelab võõramaalastel riiki sisenemise 10 aastaks, kes on pidevalt rikuvad Venemaa immigratsiooni seadusi. Peaminister Dimitri Medvedev kommenteeris antud teemat:

„Seadus puudutab isikuid, kes on rikkunud immigratsiooni seadusi riigis saadetakse kodumaale tagasi. Seaduseelnõu eesmärgiks on legitiimse migratsiooni poliitika saavutamine.” (RAPSI 04.04.2013).

Võimueliit on sihikindlalt otsustanud seadusi karmistada, sest läbi nende saab kõige efektiivsemalt võidelda immigratsiooniga kaasnevate pingetega. Uue seaduseelnõu peale pannakse palju ootusi ja lootusi, mille kaudu suudetakse vähendada ohtu Vene riigis. Kasutatakse negatiivset suunitlust tekitamiseks auditooriumis hirmu. Medvedevi kõneakt on näide julgeolekustamisest, kus on olemas hoiatus, probleemi tunnistamine ja ka lahendus.

4.2 Julgeolekustavate kõneaktide võrdlevanalüüs

Empiirilistest materjalidest nähtub, et teemat julgeolekustatakse ja migratsiooniga kaasnevad probleemid püsivad endiselt ohuna Venemaal.

Julgeolekustajad

Putiniga sarnased mõtteid on avaldunud ka Medvedevi kõnedes. Sarnaselt Putini rõhuasetusega leiab ka Medvedev, et on vaja seadusandlust karmimaks muuta. Putin on olnud alati jõulisem kajastaja kui on seda Medvedev olnud. Tugevama retoorika põhjuseks võib olla see, et President peab arvestama rohkem publikuga kui teised. Putin on migratsiooni küsimust puudutanud enam kui on seda teinud Medvedev. Lõpuaastatel pole julgeolekustajate kõned on olnud erinevad, sarnaselt rõhutatakse seaduste karmistamise tähtsust. Kokkuvõtvalt võib öelda, et migratsiooniga kaasnevaid ohte kajastatakse üsna stabiilselt ning ka järjepidevust on märgata. Teemade mainimine on tõenäoliselt juhuse tahe, kuna see sõltub erinevatest faktoritest, mis hetkel riigile tähtsad.

Levinumad ohu teemad, mida käsitlesid kõrgemad võimukandjad:

Kõige enam toodi välja kõrgemate võimukandjate poolt ohtusid, milleks olid: illegaalne immigratsioon, ksenofoobia, tööjõu ekspluateerimine, seaduste rikkumisega kaasnevad ohud ühiskonnas ja etnilised pinged. Kõik need ohud on põhjused, mis annavad aluse migratsiooni julgeolekustamiseks Venemaal. Kõik need erinevad ohud konstrueerivad migrantidest negatiivse imidži ja kuniks see on olemas, toetab see argumenti, et migratsioon tekitab ohtu riigis.

Referent objekt

Migratsiooni julgeolekustamisel mainiti kõige enam referentse ohuna riigi julgeolekut ja ühiskonna julgeolekut, mis on ohustatud erinevatest ohu teemadest mainitud ülemises lõigus. „Meie“ versus „nemad“ temaatika seadis ohtu ka Venemaa identiteedi. Mainiti „meie“ kultuur, „meie“ riik, „meie piir“ ja „teised“, kes toodi välja kui võõrmaalased, immigrandid. See tekitas pildi, et Venemaa identiteet on ohus ning seetõttu ka selle eksistentsiaalsus ja kuna Venemaa identiteedi tagamine on olnud Venemaa jaoks peamine prioriteet, siis on ka immigratsiooniga seonduvate katsumuste lahendamine prioriteediks Venemaale.

Sektorid

Sektoriteks jagamine toob välja, kuhu oht on suunatud, näiteks poliitilise sektori referentobjektiks on riik, siis sotsiaalse sektori puhul peamiseks referentobjektiks on identiteet. Sotsiaalset sektorit julgeolekustati 16 korda ja poliitilises sektoris nähti ohtu 11 korral, kuid mitte kunagi ei seisnud poliitiline sektor üksi ohus. Enamikel juhtudel (10) eksisteerisid sotsiaalne sektor koos poliitilise sektoriga koos, mis näitab ka seda, et riik ja oht identiteedile käivad käsi käes. Samuti sattus ühel korral julgeolekustamise alla ka majanduslik sektor.

Kõneakti stiil

Enamus kõneaktid olid väited, millele järgnes hoiatus ja üksida nõude kasutu puudus. Samuti esines emotsionaalsemate sõnavõttudel ka väite ja hoiatuse kooslust või hoiatuse ja nõude kooslust. 11 korral oli tegemist väidetega, 3 korral lihtsalt hoiatusega, 3 korral väide + hoiatus, 3 korral hoiatus + nõue. Väite ja hoiatuse kooslust kasutati, siis kui väideti, et eksisteerib eksistentsiaalne oht referentobjektile ja hoiatus näitab, et võetakse midagi ette. Näiteks kui väideti, et eksisteerib oht seaduste rikkumise näol ja hoiatatakse, et seadusi hakatakse karmimaks muutma. Hoiatuse ja nõue kooslus esines, siis kui hoiatati, et midagi võetakse ette ja kui neid nõudmisi ei täideta hakkab midagi juhtuma. Näiteks illegaalsed immigrandid, kes rikuvad seadusi, deporteeritakse kodumaale tagasi.

Ajavahemikke saab jaotada julgeolekustamise aktiivsuse astme (madal, keskmine, kõrge) järgi aastate lõikes, mis näitab, millal on teemat kõige enam käsitletud. Samuti saab veel eristada ajavahemikke julgeolekustav periood versus liberaliseeriv periood, mis näitab millal kasutati liberaliseerivat või julgeolekustavat meetodit.

- 1) Madal aktiivsus 2000-2004
- 2) Keskmine aktiivsus 2005-2007
- 3) Kõrge aktiivsus 2010-2013

- 1) Julgeolekustav periood 2000-2003
- 2) Liberaliseeriv periood 2005-2008
- 3) Julgeolekustav periood 2010-2011
- 4) Julgeolekustav + liberaliseeriv periood 2012-2013

Allikas	Kõneakti teema	Julgeolekustaja	Sektor	Oht	Referentobjekt	Kõneakti stiil	Aasta
Kõne julgeolekunõukogu istungil	Venemaa piiri Poliitika	Kõrgeim võimukandja President Vladimir Putin	Poliitiline, sotsiaalne	Illegaalne immigratsioon	Vene riik, identiteet	Väide	2000
Kõne Venemaa Föderaalsetel Assambleel	Seaduste ebaefektiivsus	Kõrgeim võimukandja President Vladimir Putin	Sotsiaalne, poliitiline	Ebaefektiivsed immigratsiooni poliitikad	Vene Riik	Väide	2003
Kõne Julgeolekunõukogu kohtumisel	Immigratsiooni poliitika küsimused	Kõrgeim võimukandja President Vladimir Putin	Majandus, sotsiaalne	Populatsiooni languse negatiivsed mõjud ühiskannale	Ühiskondlik ja majanduslik heaolu	väide	2005
Kõne Föderaalsetel Assambleel kohtumisel	Illegaalne immigratsioon	Kõrgeim võimukandja President Vladimir Putin	Sotsiaalne	Tööjõu eksploateerimine, illegaalne immigratsioon	Vene riik, ühiskond, inimõigused	Väide	2005
Pressikonverents	Migratsiooni voogude taltsutamine läbi uute muudatuste immigratsiooni seaduses	Kõrgeim võimukandja President Vladimir Putin	Poliitiline, sotsiaalne	Immigratsiooni seaduste rikkumine	Ühiskond	Väide	2007
Tolli ja migratsiooni küsimuste kohtumine	Demograafiline situatsioon	Kõrgeim võimukandja President Dmitri Medvedev	Poliitiline, sotsiaalne	Immigratsiooni reeglite rikkumine	Vene riik, Venemaa identiteet	Väide, hoiatus	2010
Meedia RIA	Immigratsiooni kontrolli karmistamine Venemaal	Venemaa Föderaalsete Migratsiooni Agentuuri direktor Mikhail Tyurkin	sotsiaalne	Immigratsiooni seaduste rikkumine	Vene riik,	Väide	2010
Meedia RIA	Hiina Linnad	Kõrgeim võimukandja President Dmitri Medvedev	sotsiaalne	Getostumine	Ühiskond, Vene territoorium	Väide	2010
Riiginõukog	Illegaalse	Kõrgeim	Sotsiaalne,	Illegaalne	Vene riik,	Hoiat	2010

u istung	Immigratsiooni vastu võitlemine	võimukandja President Dmitri Medvedev	poliitiline	immigratsioon	ühiskond	us, Nõue	
Meedia RIA	Karmimad karistused migrantidel	Peaminister Vladimir Putin	Sotsiaalne	Venemaa seaduste rikkumine	Vene riik	hoiat us	2010
Meedia RIA	Uue migratsiooni strateegia 2012-2025 Eesmärgi	Föderaalse Migratsiooni Agentuuri direktor Konstantin Romodanovsky	Sotsiaalne, poliitiline	Kuritegude sooritamise võõramaalaste poolt	Vene riik	Hoiat us, Nõue	2011
Ühise Venemaa erakonna kongress	Venemaa eesmärgid Illegaalse immigratsiooni vastu võitlus	Kõrgeim võimukandja President Dmitri Medvedev	Sotsiaalses	Illegaalne immigratsioon, ksenofoobia, motiveeritud kuriteod, separatism	Vene riik, ühiskond	Väide	2011
Pressikonverents	Illegaalse immigratsiooni küsimus	Kõrgeim võimukandja President Dmitri Medvedev	Politiitiline Sotsiaalne	Rahvustevahelised pinged ja vaidlused, illegaalne migratsioon	Vene riik	Väide, hoiat us	2011
Meedia RAPSI	Venemaa immigratsiooni seaduste rikkumine	Peaminister Vladimir Putin	Poliitiline, sotsiaalne	Riigi julgeolek	Vene riik ja seadusandlus	Hoiat us	2012
Julgeolekukoostingu istung	Migratsiooni poliitika põhipunktid	Kõrgeim võimukandja President Dimitri Medvedev	Sotsiaalne	Venemaa seaduste rikkumine, kriminaalsed grupid, integreerimatus, inimeste legaalne staatus	Venemaa ühiskond	Väide, hoiat us	2012
Meedia RBTH	Venemaa migratsiooni süsteemi parandamine läbi uue seadueelnõu	Föderaalse Migratsiooni Agentuuri direktor Konstantin Romodanovski	Sotsiaalne	Venemaa seaduste kuritarvitamine	Vene ühiskond ja Vene riik	Hoiat us	2012

Meedia RAPSI	Karistused immigratsiooni seaduste rikkumisel	Peaminister Dimitri Medvedev	Poliitiline, sotsiaalne	Venemaa seaduste kuritarvitamine	Vene riik	hoiat us	2013
-----------------	--	------------------------------------	----------------------------	--	-----------	-------------	------

Allikas: autor

4.3 Järeldused

Analüüs tõestas, et Vene poliitilises diskursuses toimuvat võib tõepoolest analüüsida julgeolekustamise teooria terminites ning, et Kopenhaageni Koolkonna julgeolekustamise teooria on tõhus viis analüüsimaks ja selgitamaks migratsiooni julgeolekustamist Venemaa diskursuses. See katab ära kõik protsessid julgeolekustamise protsessis: julgeolekustamise protsessi käivitamine, julgeolekustamiseks vajalikud meetmed ja ennekõike käsitleb ka julgeolekustamise probleemi ennast. Allpool mõned üldisemad järeldused sellest.

Analüüsist järeldub, et põhiline tekstides konstrueeritud oht on oht vene riigile, rahvusele, selle identiteedile ning ka keelele. Peamine ohu allikaks on illegaalsed immigrandid. Vene diskursuses tõepoolest pakutakse erimeetmeid - nendeks on seadusandlikud erimeetmed. Julgeoleku teemastajateks on vene poliitikud, kes tõestavad neid küsimusi pidevalt päevakorda, kasutades erinevaid retoorikaid oma esinemistes. Teemat nimetatakse väga tähtsaks, kõrgema võimukandja poolt, tavainimeste arvamuse esitlus puudub. Ühtegi sõjalist erimeedet ei pakutud välja. Samuti ei leidnud ka julgeolekustamise lõpetamise jooni.

Antud töös on võimalik vaadata referentse objektina mitmeid nähtusi. Eelkõige on referentseks objektiks Vene riik. Vene poliitilises diskursuses on Vene riik ja selle julgeolek eksistentsiaalselt tähtsat. Vene riik on suurriik, millel on õigus mitte ainult eksisteerida, vaid ka oma huve kaitsta. Seda argumenteeritakse teatud määral instrumentaalsete põhjustega, kui ka ürgse väärtusena (kui identiteedi küsimust).

Veel on referentseks objektiks Vene rahvus, mis on veel umbmäärasem mõiste, kui seda on Vene riik. Siin pööratakse tähelepanu eelkõige nn. vene rahvusest inimestele. Erimeetmetena on esile tõstetud kõrgemate valitsuse esindajate poolt migratsioonipoliitikate ja seaduste karmistamise vajalikkust.

Enamik juhtudel käsitleti teemasid negatiivses retoorikas. Auditorium on antud kontekstis tähtis julgeolekustamise protsessis osaleja, kuna just liidrite julgeolekustamine leiab toetust üldsuses seas, on julgeolekustamine täiel määral aset leidnud. Migratsiooni küsimuste julgeolekustamisel on tarbijaks erinevad auditoriumid. Eelkõige on tarbijaks Vene riigi elanikkond. Näiteks on alust arvata, et migratsiooni temaatika on suuresti tekitatud sisepoliitiliseks tarbimiseks. Samuti on tarbijaks venekeelne elanikkond väljaspool Vene Föderatsiooni, kelleni jõuab suur hulk venekeelset informatsiooni läbi meedia. Rahvas kujundab oma arvamust suuresti Vene võimueliidi välja öeldu mõju all, seega nad osalevad Vene riigi poolt käivitatud julgeolekustamise protsessi lõplikus faasis ehk aktsepteerivad Vene võimueliidi poolt konstrueeritud pilti ohtudest ja julgeoleku riskidest.

Venemaa valitsus on nimetanud illegaalse immigratsiooni probleemiks, mis vajab riikliku tähelepanu, see on vajalik nii riigi kui ka ühiskonna julgeolekule. Kõige suurema aktiivsuse astmega julgeolekustaja on olnud vahepeal peaministri ametit pidanud praegune president Vladimir Putin, kes on tõstatanud kõige enam teemat üles. President Vladimir Putin tegi oma esimese kõneakti Julgeoleku nõukogu istungil 2000, kus ta tõi välja migratsiooni küsimuse kui katsumuse riigi julgeolekule.

Vladimir Putin, kes oma presidendiks oleku aja jooksul suutis korduvalt välja tuua migratsiooni probleeme ja vajalikkust sellega tegeleda, märkis ka migrantide olulisust Venemaa majandusele ja et eriti teretulnud on migrandid SRÜ riikidest, kes mõistavad Venemaa kultuuri ja keelt, seega on selge eelistus olemas, milliseid immigrante soovitakse oma riigis näha ning immigrantidel tehakse vahet immigrandi päritolumaa kaudu. Samuti näitab see ka, et SRÜ riikidest migrandid on kultuuriliselt lähemal Venemaale, kui teised migrandid ning see rõhutab „meie“ ja „nemad“ suuremat eristamist.

Venemaa valitsus on võtnud kasutusele erinevaid meetmeid võitluses illegaalse immigratsiooni vastu. Parim näide on selleks seaduste karmistamine ja selle tõsidust näitab ka asjaolu, et Venemaa ise on valmis võtma vastutusele oma riigi kodanike, kes rikuvad reegleid aidates immigrantidel oma korda reegleid rikkuda. Venemaa reaktsioon immigratsiooni poolt toodetud situatsioonile on kohati kummaline, kus riik ise on demograafilise langusega vaevlemas ja üritab meelitada migrante, aga samas karmistab seadusi ja tekitab bürokraatiat, et migrantidel oleks raskendatud elamis- ja töölubade taotlemine.

Venemaa migratsiooni julgeolekustamine on peegeldunud seadusandluses ja läbi selle üritatakse Venemaa enda kodanike kaitsta. Näiteks peab Dimitri Medvedev immigrantide deporteerimist Venemaalt kui reageeringuks immigrantide seaduste rikkumisele ja see illustreerib kuidas on väljatoodud kuritegude toimepanek immigrantide poolt, mis tekitab ohtu Venemaa ühiskonnale. Üks võimalus on see, et immigrantide süüdistamine enamikes kuritegudes, seab Venemaa kodanikud paremasse valgusesse. Samuti on ka võimalus, et immigratsiooni probleemi nii suure kella külge panemine on tahtlik, kuna see varjutab samal ajal Venemaa muid sotsiaalseid ja majanduslike probleeme.

Immigratsiooni seadust ja selle rakendamist on kujutatud kahel viisi. Esiteks kui poolikut protsessi, mis on veel liiga nõrk, et illegaalset immigratsiooni peatada ja selle tõttu peab seda kogu aeg karmistama. Teiseks on seda kirjeldatud kui liiga komplitseeritud ja ebaselget, ning tänu sellele on immigrantidel on väga raske saavutada legaalne staatus riigis. Veel on esitletud kahte viisi läbi seadusandluse immigratsiooni kontrolli alla saada, millest esimene on uute piirangute elluviimine ning karistuste karmistamine ja paradoksaalselt vastupidiselt räägitakse ka reeglite lihtsustamisest ja nende selgeks tegemisest migrantidele.

Omapärase kõneaktina kasutas riiginõukogu istungil president Dimitri Medvedev (2010) ründavat keelekasutust immigrantide vastu, kus kõnetas

immigrante, kes rikuvad seadust kui kurjategijaid, kellel puudub kodakondsus. Teisalt positiivse nähtusena oli märkimisväärne samas kõnes, kus ta soovitas võtta õppust teistelt riikidelt, kel juba olemas eelnev kogemus immigratsiooniga võitlusel, mis tõestab probleemi tõsidust, kui juba Venemaa, kes on pole kunagi olnud koostöö aldis on nõus ammutama teadmisi kelleltki teiselt.

Föderaalse migratsiooni agentuuri (FMS) direktorite sõnavõttud mängivad olulist rolli julgeolekustamisel, sest FMS on riigiorgan, kes on vastutav migratsiooni poliitikate loomisel ja nende elluviimisel. FMS esindajate sõnavõttud olid väga resoluutsed ja soovi migratsiooni situatsiooni Venemaal muuta.

KOKKUVÕTE

Migratsioon on paratamatu nähtus, millele on nii positiivsed kui ka negatiivsed küljed. Migratsioon ei ole Venemaa jaoks võõras teema. Ühelt poolt toob see kasu Venemaa majandusele ja parandab demograafilist olukorda tuues juurde uusi elanike ja tööjõudu. Teisest küljest aga loob julgeoleku riske, kui see on ebaseaduslik ning samuti tekitab sotsiaalseid pingeid, migrantide ja kohalike vahel.

Käesoleva töö eesmärgiks oli uurida migratsiooni riigi julgeoleku kontekstis ja kuidas see on ohuna konstrueeritud perioodil 2000-2013. Uurimustöö tõi välja suuremad probleemid ja ohud, mis kaasnesid migratsiooniga Venemaal, milleks olid illegaalne immigratsioon, ksenofoobia, tööjõu eksploatimine, seaduste rikkumisega kaasnevad ohud ühiskonnas ja etnilised pinged.

Julgeolekustamise teooria pakub hea aluse, et saamaks aru julgeoleku ja migratsiooni vahelisest seosest. Migratsiooni julgeolekustamine viitab sellele, et migratsioonis nähakse ohtu riigi julgeolekule. Kui illegaalset immigratsiooni julgeolekustada läbi kõneakti, siis see aitab auditooriumil selle enda jaoks selgeks korralikult teha. Auditoorium on antud kontekstis tähtis julgeolekustamise protsessis osaleja, kuna just liidrite julgeolekustamine leiab toetust üldsuses seas, on julgeolekustamine täiel määral aset leidnud. Kuna enamasti on immigrante kujutatud negatiivses võtmes siis on kindlasti võimalik immigratsiooni julgeolekustada

Uurimustöö tuvastas, selle et Vene poliitilises diskursuses toimuv julgeolekustamine leidis aset ja andis ülevaate kuidas migratsiooni julgeolekustatakse. Samuti andis uurimustöö ülevaate ohtudest, mis on tekkinud tänu migratsioonile ning kuidas see mõjutab riigi ja ühiskonna julgeolekut.

Venemaa on migrantidest tulvil, mitte ainult tema naaberriikidest, vaid ka üle maailma. Tänu sellele on pööratud migratsiooni julgeolekule aina rohkem tähelepanu. Probleeme käsitletakse Venemaa kõrgetasemelistel kohtumistel. Teisisõnu migratsiooniküsimus on jõudnud rahva huviorbiiti.

Uurimustööst võib järeldada, et Venemaa näeb immigratsiooni kui keerulist ja probleeme tekitavat küsimust, mis on tõusnud nii sotsiaalsetesse kui ka ühiskondlikesse debattidesse. Migratsiooni ohtlikust nähakse seoses illegaalse immigratsiooni, mis on omakorda seostatakse kuritegevusega. Tulenevalt inimeste suurenenud teadlikkusest migratsiooni teemadel nähakse seda kui julgeoleku teemat. Migratsiooni julgeolekustamine ei näita ainuüksi, et küsimust käsitletakse ainult julgeoleku perspektiivist, pigem tähendab see seda, et julgeolekupoliitikat nähakse ikkagi ühe peamise poliitikana keerulise migratsiooniprotsessi juhtimiseks. Arvestades asjaolu, et Venemaa migratsiooni julgeolekustamisel kasutati erimeetmeid võib seda ka nimetada ohuks Venemaa ühiskonnas.

Julgeolekustamist kasutatakse kui poliitilist instrumenti auditooriumi mõjutamiseks julgeoleku teemadel. Sellega loob auditoorium oma hirmud ja ohud, sest julgeolekustamine toimub sotsiaalsel teel, mitte ei teki iseenesest. Uurimus tõi välja ka suhtumise immigrantidesse, mis on loomupäraselt negatiivne ja selle vastu peaks rakendama karmimaid meetmeid. See on mõistetav, et ühiskond näeb immigrante Venemaa pinnal kui töötuse allikana ja seostab muu negatiivsega kui selline negatiivne pilt on neist juba kord konstrueeritud. Kuniks migratsiooni teemat käsitletakse kui ohtu julgeolekule jätkuvad ka inimeste eelarvamused ja poliitilised debatid sellel teemal. Venemaa puhul pigem toimiks migratsioonipoliitikate karmistamine, milles nad ka viimasel ajal edukamad on olnud kui immigrantide riigist välja deporteerimine.

Kokkuvõtvalt ilmnes, et Vene poliitilises diskursuses tõepoolest leidub tugevaid julgeolekustamise jooni ja julgeolekustamine käib endiselt edasi ehk julgeolekustamise lõpetamist ei ole juhtunud.

Antud uurimustöö võiks olla aluseks ka uuele uuringule, mis võiks olla veel spetsiifilisem ja keskenduda Venemaa Föderatsiooni mingile kindlale alale. Taolise teooria ja meetodi kombinatsiooniga saab analüüsi läbi viia ka teiste näidete puhul. Näiteks immigratsiooni mõjudest Kaug-Idas.

Kasutatud kirjandus

- Alexseev, M.; Hofstetter, R (2006) *Russia, China, and the Immigration Security Dilemma*, Political Science Quarterly, Volume 121, Number 1, Spring
- Aldis, A. Herd. G. P (2002) *Russian Regions and regionalism: strenght through weakness*, Routlage London.
- Bigo, D. (2006). *From Foreigners to Abnormal Aliens: How the Faces of the Enemy Have Changed Following September the 11th International Migration and Security*. Opportunity and Challenges. E. Guild and J. van Selme. Oxon, Routledge
- Bilgin, P. (2003). *Individual and Societal Dimensions of Security*. International Studies Review, 5 (2)
- Buzan, B., Waeverm O., de Wilde, J.i (1998). *Security – A new Framework for Analysis*. London: Lynne Rinner Publisher. Boulder
- Buzan, B. (1991). *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*, (2nded.). Boulder, CO: Lynne Rienner.
- Cervone, A. (2012) *Seeking a Sensible Migration Policy*, *Concordian Journal of European Security and Defence* issue, volume 3 issue 2 2012
- Fairclough Norman (1995). *Meida discourse*. London (etc): E Arnold
- Fairclough Norman (2001) *Language and Power*. Harlow, England, London, New York (Etc): Longman.
- Golunov, S. (2007) *Ethnic Migration: A challange to Russian Border Security*. PONARS Policy memo No. 432
- Hansen. L (2006) *Security as Practice Discourse Analysis and the Bosnian War*. Routledge, London.
- Heikkinen, V. (1999). *Ideologinen Merkitys: Kriitisen tekstintutkimuksen teorissa ja Käytänössä*. (Sumalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 728.) Helsinki: SKS
- Ivakhnyuk, I. (2009) *The Russian Migration Policy and its Impact on Human Development: The Historical Perspective*. Human Development Research Paper 14
- Ivakhnyk, I. Iontsev, V. (2012) *Role of International Labor Migration in Russian Economic Development*. CARIM-East Reasearch Report 2012/04

- Kalmus, V. (2000) *Õpikudiskursus muutuvast ühiskonnas*. Viive-Riina Ruus (koost.). Kõnelev ja kõneldav inimene: Eesti erinevate eulvadkonade diskursus. Tallinn: TPÜ kirjastus.
- Karachurina, L (2012) *Migration Processes in Russia in 2011*. Russian Economy in 2011. Trends and Outlooks. (Issue 33) – Moscow: Gaidar Institute Publishers
- Kasaki, A. (2001). *The Security Complex. A Theoretical Analysis and the Baltic Case*. Turku: Turun Yliopisto
- Kulu, L. *Migratsiooniprobleemid Euroopa Liidu idalaienemisel*. Euroopa Kolledži loengud, nr 3. Tartu. Kirjastus AS Võru täht
- Kasik, R (2002). *Lingvistiline tekstianalüüs. Teoreetiline keeleteadus Eestis*. Toimetajad Renate Pajusalu, Ilona Tragel, Tiit Hennoste & Haldur Õim. TÜ üldkeeleteaduse õppetooli toimetised. Tartu: Tartu University Press
- Kuhr, N. (2008) *Russian Policy towards China and Japan: The El'tsin and Putin Periods*, London, New York: Routledge
- Lieschutz, J. H., Hilt, M.L (1999). *Mass media and death Penalty: Social reconstruction of three Nebraska Executions*. Journal of Broadcasting and Electronic Media, 08838151, Vol. 43
- Lukin, A. 2001, *Perceptions of China Threat in Russia and Russian-Chinese Relations*, Hong Kong
- McQuail, D. (1994). *Mass communication Theory, an Introduction*. London: Sage
- Mälskoo, M. (2002). *Eesti välispoliitika tegijate NATO-diskursus 1998-2001*. Tartu Ülikool
- Merilai, A. (2003) *PRAGMAPOEETIKA - Kahe kontesti teooria*. Studia litteraria estonica. Tartu Ülikooli kirjastus
- Pajusalu, R. (2002). *Lingvistiline pragmaatika ehk Mida kõike inimene oma keelega teha võib*. Oma Keel, 5(2)
- Palmaru, R. (2005). *Munakivitee lõpus. Keele ja kommunikatsiooni mõjust ühiskonna terviklikkusele*. Keel ja Kirjandus
- Popescu, N. (2012) *Eluvesi või mürk?* Diplomaatia nr 103 • Märts
- Rüsen, J. (2007) *Time and History: The Variety of Cultures*. Berghahn Books

Shlapentokh, V.(2007) *China in the Russian Mind Today: Ambivalence and Defeatism*. Europe-Asia Studies, 59(1)

Smith, A. D (2004) *The Antiquity of Nations*, Wiley

Zevelev, I. (2001). *Russia and its New Diasporas*. Washingto, D. C: U. S Institute of Peace Press

Vuori, J.A. (2008) *Illocutionary Logic and Strands of Securitization: Applying the Theory of Securitization to the Study of Non-Democratic Political Orders*. European Journal of International Relations. Vol. 14, Nr. 1

Wagnsson, C. (2000) *Russian Political Language and Public opinion on the West, NATO and Chechnya*. Securitisation theory reconsidered University of Stockholm. Department of Political Sciences.

Waters, M. (1994) *Modern Sociological Theory*. London: Sage

Wodak, R., Cillia R., Liebhart, K. (1999) *The Discursive Construction of National Identities*. SAGE Publications

Weaver, O. (2000), 'The EU as a security actor: reflections from a pessimistic constructivist on post-sovereign security orders', tsit. Kelstrup, M. Williams M.C. jt. *International Relations Theory and the Politics of European Integration. Power, Security and Community*, London and New York: Routledge.

Artikkelid, arvamused internetilehekülgedelt:

Eamets R, (2004) *Ettevõtluskeskkond Tööturg: globaalne või kohalik*. Loengukonspekt magistriõppele. Tartu
<http://www.mtk.ut.ee/doc/MBAEamets.pdf> (07.04.2013)

Frolov, R. (2013) *Putin's view of Russia's national future. Migration policy and residence registration*. OCCIDENTAL OBSERVER
<http://www.theoccidentalobserver.net/2013/02/putins-view-of-russias-national-future-migration-policy-and-residence-registration/> (01.05.2013)

Hollifield, J. F. (2002) *Migration and International Relations: The Liberal Paradox*, www.bd.edu~nanovic
</research/occasional/conference/hollifield.pdf> (02.03.2013)

Jamieson, A. Silj. A (1998) *Migration and criminality: the case of Albanians in Italy*, *Ethnobarometer Programme*.
http://www.cemes.org/current/ethpub/ethnobar/wp1/wp1_ind.htm
(02.03.2013)

Jaeger, O. (2001) *Securitizing Russia: Discursive Practises of the Baltic States*, online publications sponsored by George Mason University ISSN 1082-7307 <http://www.gmu.edu/programs/icar/pcs/Jaeger72PCS.htm> (21.01.2013)

Kallaste, E. Philips, K (2003) *Töajõu vaba liikumine - probleem või võimalus Eestile?* Riigikogu toimetised nr 1. Tallinn.
<http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=11791&op=archive2> (22.02.2013)

Kicinger, A, (2004) *International migration as a non-traditional security threat and the EU responses to this phenomenon*, Central European Forum For Migration Research, DEFMR Working Paper, 2/2004,
www.cefmr.pan.pl/docs/dfmr_wp_2004-02.pdf (21.01.2013)

Kosygina, L. (2013) *Review of publications in Russian periodicals from February 9-March 15, 2013.*
http://www.academia.edu/3063311/Review_of_Russian_press_on_labour_migration_9February-15_March_2013_ (04.04.2013)

Koser, K.(2005) *Irregular migration, state security and human security*, Global Commission on International Migration. www:
test.geim.org/attachments/TP5.pdf (14.03.2013)

Mukomel, V (2013) *Integration of Migrants: Russian Federation*. CARIM-East Research Report 2013/02 <http://www.carim-east.eu/media/CARIM-East-RR-2013-02.pdf> (12.04.2013)

RAPSI (2013) *Migrant workers must learn at least 850 Russian words:*
http://www.rapsinews.com/judicial_news/20130313/266698846.html (01.05.2013)

Repnikova, M. BelzerH. (2009) *Chinese migration to Russia: Missed opportunities*. *Eurasian migratsioon papers*. Woodrow Wilson Internation Centre fo Scholars.
http://wilsoncenter.org/sites/default/files/No3_ChineseMigtoRussia.pdf (05.03.2013)

Serra, A., Mas, P, Xalabarder, A., Pinyol, G. (2005) *Current Immigration Debates in Europe: A Publication of the European Migration Dialogue, European Migration Dialogue*. Internet: [Http://http://www.migpolgroup.org/public/docs/141.EMD_Spain_2005.pdf](http://www.migpolgroup.org/public/docs/141.EMD_Spain_2005.pdf) (03.04.2013)

Timchekova, T (2010) *Securitization of Migration: Strenghtening Identity through words and images. The case of Chinese migration to Russia*. Central European university. Hungary Internet:
http://www.etd.ceu.hu/2010/timchenkova_tatiana.pdf (03.04.2013)

Tsiulina A (2008) *Public Discourse on Labour Migration to Russia: A Potential Threat to Russia's Soft Security?* COMCAD Arbeitspapiere - Working Papers No. 60, http://www.uni-bielefeld.de/tdrc/ag_comcad/downloads/workingpaper_60_Tsiulina.pdf (28.03.2013)

Kõned

Kreml. (01.02.2007)Transcript of Press Conference with the Russian and Foreign Media. http://archive.kremlin.ru/eng/speeches/2007/02/01/1309_type82915type82917_117600.shtml

Kreml. (29.11.2000) Opening Address to a Security Council Session. http://archive.kremlin.ru/eng/text/speeches/2000/11/29/0000_type82913_134424.shtml

RIA Novosti. (27.12.2010) President Medvedev opposes idea of 'Chinatowns' in Russia <http://en.rian.ru/russia/20101227/161954014.html>

RAPSI (29.02.2012) Putin cracks down on immigrants for violating registration procedure http://www.rapsinews.com/legislation_news/20120229/260616397.html

RAPSI. (04.04.2013) Ten-year entry ban proposed for immigration law violators http://www.rapsinews.com/legislation_news/20130404/266921698.html

RIA Novosti. (28.01.2011) Russia's new immigration policy targets quality not quantity <http://en.rian.ru/features/20110128/162353849.html>

RIA Novosti. (21.12.2010) Russia tightens the immigration control <http://en.rian.ru/russia/20101221/161870146.html> Russia to tighten immigration control

RIA Novosti . (27.12.2010) Putin urges harsher rules for misbehaving migrants <http://en.rian.ru/russia/20101227/161953326.html>

Kreml. (03.17.2005) Introductory Remarks at Security Council Meeting on ImmigrationPolicy http://archive.kremlin.ru/eng/speeches/2005/03/17/2132_type82912type82913_85311.shtml

Kreml. (25.04.2005) Annual Address to the Federal Assembly of the Russian Federation http://archive.kremlin.ru/eng/speeches/2005/04/25/2031_type70029type82912_87086.shtml

Kreml. (5.11.2008) Address to the Federal Assembly of the Russian Federation <http://eng.kremlin.ru/transcripts/296>

Kreml. (14.11.2011) News conference with Russian media following APEC summit November <http://eng.kremlin.ru/transcripts/3078>

Kreml. (16.05.2003) Security Council meeting on migration policy <http://eng.kremlin.ru/news/3713> 27.04.2012

Kreml. (16.05.2003) Annual Address to the Federal Assembly of the Russian Federation http://archive.kremlin.ru/eng/speeches/2003/05/16/0000_type70029type82912_44692.shtml

RBTH. (02.11. 2012) Migrants who overstay their time in Russia will have their entry to Russia restricted - Federal Migration Service http://rbth.ru/articles/2012/11/02/migrants_who_overstay_their_time_in_russia_will_have_their_entry_to__19690.html

Kreml. (27.12.2010) Opening remarks at joint meeting of State Council and Commission for Implementation of Priority National Projects and Demographic Policy <http://eng.kremlin.ru/transcripts/1531>

Kreml. (24.09.2011) United Russia party congress <http://eng.kremlin.ru/news/2853>

Kreml. (03.07.2010) Meeting on customs and migration issues in border regions <http://eng.kremlin.ru/news/558>

Lisad

Venemaa Avaliku Arvamuse uuringukeskus (VCIOM) (2009) TOLERANCE VS. XENOPHOBIA: RUSSIANS AND THEIR ETHNIC BIASES <http://www.wciom.com/index.php?id=61&uid=336>

Venemaa Avaliku Arvamuse uuringukeskus (VCIOM) (2010) DEMOGRAPHIC SITUATION GETTING BETTER <http://www.wciom.com/index.php?id=61&uid=213>

Venemaa Avaliku Arvamuse uuringukeskus (VCIOM) (2008) FOREIGN IMMIGRANTS IN RUSSIA: HOW TO LOWER TENSION AMONG NATIONS? <http://www.wciom.com/index.php?id=61&uid=412>

To Russia with ease. (Karistused):
http://torussia.org/penalties_for_violating_immigration_laws_in_russia

Venemaa Föderatsiooni Riiklik statistika agentuur: № 4 (83), 2012

http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/en/figures/population/

Summary

THE SECURITIZATION OF MIGRATION IN RUSSIAN DISCOURSE

The thesis main aim is to examine securitization of migration in Russia's discourse and how it has changed over the time. This master thesis tries to find out if migration is a security threat or just a challenge. I would try to prove it by securitizing theory. Author tried to analyse different theories and studies of different authors and to put it to one compact result with a help of her own visions.

Theoretical part is based on the Copenhagen Schools theory about securitizations. Securitization theory provides the best way to see the link between security and migration nexus. Securitization is a process of bringing a certain political question to security agenda. This starts with a securitization move, which is a speech act made by an actor. By actor we mean somebody (e.g. a politicians, media) that acts on a political scene shaping opinions and making claims. The actor suggests that a certain issue is of existential importance for survival of the state or the nation. Such an act is discursive in its essence-it names something as a threat to the security. As something is being named as a threat, it in a sense becomes a threat in terms of political discourse and thus influences a public perception.

At the same time, the securitization move is merely a start of the whole securitization process. In order for securitization process to be finalized the public, which is targeted by the securitization move, must accept the securitized notion as a threat. It means that the audience also sees something as a danger and is ready to accept special means to resolve it.

Text analysis used the basis of Securitization theory, which looks at the text trying to identify securitizing actor, referent object, speech act style and the way securitization move is undertaken naming the threats and naming the special means to avoid them and to fight them. The method is to analyse empirical materials in discourse analysis which is qualitative analyse method.

The author combined theoretical notions of securitization with Lene Hansen post structural discourse analyses model through intertextuality which is based on official foreign policy discourse and concentrates to political leader who has capacity to model the politics.

The empirical materials were collected from 2000-2013. 2000 was the year when Russia first mentioned migration can be a security threat to the country the Concept of National Security of the Russian Federation

All in all securitization theory proved to be a useful tool in the analysis of the securitization of migration in Russian discourse. Empirical findings showed that securitization of migration has not completed in the Russian migration discourse. The main result of the research found out that there is strong link between Russian security and migration policies conducted in Russia.

Master thesis consist on four chapters

- 1) In the first chapter author gives an overview of securitization theory and other binding theories and concepts which helps to conduct the empirical anaylis.
- 2) Second chapter gives an overview of the methodological bases of the work
- 3) Third Chapter gives a background information of the situation in Russian the migration
- 4) Fourth chapter ties theoretical material with empirical and gives an analysis of the securitization of migration in Russia and gives findings.

LISAD

Küsitlus 1. Ksenofoobia versus tolerantsus

Milliste riikide kodanike suhtes olete kõige positiivsemalt meelestatud			
	2005	2006	2009
Venelased/slaavlased	36	34	31
Valgevenelased	12	7	13
Ukrainlased	12	8	11
Eurooplased (inglased, prantslased, sakslased, itaallased, hispaanlased)	6	3	7
Kaukaaslased	4	3	4
Kesk-Aasiast	2	1	4
Tatarlased	4	4	3
Ameeriklased	1	1	1
Volga regiooni kodanikud (baskid, mordud)	1	1	2
Burjaadid (Mongolid)	-	1	1

Juudid	2	1	1
Hiinlased	0	0	1
Moldaavlased	1	0	1
Jaapanlased	1	0	1
Muud	0	0	2
Kõik rahvad	8	12	20
Raske öelda	27	41	

Allikas: Venemaa avaliku arvamuse uuringukeskus (VCIOM) (2009)

Küsitlus 2. Ettepanekud immigratsiooniga kaasnevate pingete vähendamiseks

Palun nimetage riike ja nende elanike, kelle vastu tunnete kõige enam antipaatiat ja ärritust			
	2005	2006	2009
Kaukaaslased	23	29	29
Kesk-Aasia kodanikud	4	2	6

Romaanid	3	3	4
Ameeriklased	1	1	3
Hiinlased	2	2	3
Ukrainlased	1	2	3
Balti kodanikud (lätlased, eestlased, venelased)	3	2	3
Eurooplased (inglased, sakslased)	1	0	2
Juudid	2	1	2
Aasialased (üldiselt)	1	1	1
Araablased, Moslemid	2	0	1
Aafrikalased	1	0	1
Moldaavlased	1	0	1
Tatarlased	1	0	1
Türklased	1	0	1
Kodakondsusetud	34	41	55

Muud	0	0	3
Raske öelda	30	20	8

Allikas: Venemaa Avaliku Arvamuse uuringukeskus

Küsitlus 3. Pingete vältimine kohalike ja immigrantide vahel

Mida peaksid ametivõimud ette võtma, et vältida tekkinud pingeid kohaliku rahva ja immigrantide vahel.					
	Kogu vastanute hulk	Haridus			
		Algkool	Keskool/ Kutsekool	Rakenduslik kõrgkool	Ülikool
Limiteerima mitte kvalifitseeritud võõrtööjõu saabumist riiki, karmistama seadusandlust	55	46	54	56	59
Karmistama propagandistlike ideede ja etnilise vihkamise levitamise karistusi	28	24	26	28	32
Keelustama migrantide getostumise	26	21	26	28	27
Keelama igasuguse religioosse ekstremismi ja selle poliitilise organiseerimise	22	23	22	22	22
Migrantide legaalse staatuse parandamine seadusandluse kaudu	14	9	11	15	18
Migrantide elamisstandardite parandamine (töö, palk, majutus, tervishoid, haridus)	13	15	15	13	11
Looma kindlad kohad linnades, kuhu saata migrantid elama	12	13	11	11	12
Keelama miitingud ja kokkusaamised	10	9	11	11	7
Raske öelda	7	10	9	7	5

Allikas Venemaa Avaliku Arvamuse Uuringukeskus (VCIOM) 2009

Küsitlus 4. Negatiivsed mõjud Venemaa demograafilisele situatsioon

Millised negatiivsed mõjud on olnud Venemaa populatsioonile viimase dekaadi jooksul		
	2005	2010
Noorte alkoholi ja narkootikumide kuritarvitamine	37	45
Suremuse suurenemine ja keskmise eluea vähenemine	41	25
Venemaa regioonides populatsiooni vähenemine (Siber, Kaug-Ida)	3	18
AIDSI, HIVI ja suguhaiguste suurenenud levik	9	16
Tööea kõrgenemine	14	14
Sündimusindeksi vähenemine	43	12
Migrantide suurenemine Venemaa ühiskonnas	5	9
Suurenenud orbude, hüljatud ja tähelepanuta jäetud laste arv	10	9
Noorte emigreerumine Venemaalt	6	7
Raske öelda	5	11

Allikas: Venemaa Avaliku Arvamuse uuringukeskus (2010)